

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
"ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
ім. В. Г. КОРОЛЕНКА"

Повернені імена

УКРАЇНСЬКИЙ ПИСЬМЕННИК
ВАЛЕР'ЯН ПІДМОГИЛЬНИЙ
(1901 – 1937)

Бібліографічний покажчик

Харків 2011

УДК 821.161.2 – 05(01)
ББК83.3(4Укр=Укр) – 8я1
У 45

Український письменник Валер'ян Підмогильний (1901–1937) : бібліогр. покажч. / Держ. закл. "Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка" ; уклад. Т. В. Гологорська. – Х., 2011. – 78 с.

Покажчик містить відомості про твори письменника, про його життя і творчість. Видання адресоване літературознавцям, викладачам, студентам, краєзнавцям та всім, хто цікавиться вітчизняною літературою.

Укладач Тетяна В'ячеславівна Гологорська

Науковий редактор Р. В. Мельників, канд. філол. наук, доцент кафедри української літератури Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди

© Державний заклад "Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка", 2011

ПЕРЕДМОВА

Видання продовжує серію бібліографічних покажчиків "Повернені імена" і підготовлене до 110-річчя від дня народження українського письменника Валер'яна Підмогильного.

Покажчик містить відомості про життя і творчість В. Підмогильного, про його твори, що видавалися у 1919 – 2010 рр. українською, російською та іншими мовами.

Матеріали подано за хронологією їх видання, література про окремі твори та рецензії на твори В. Підмогильного – за алфавітом назв, переклади, спогади про В. Підмогильного та художні твори про нього – за алфавітом авторів. Довідковий апарат складається зі статті про творчий шлях В. Підмогильного, алфавітного та іменного покажчиків. Документи, що відсутні у ХДНБ ім. В. Г. Короленка і не перевірені *de visu*, позначені астериском (*).

Бібліографічний опис документів подано за ДСТУ ГОСТ 7.1.2006 "Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання". У разі необхідності бібліографічні описи супроводжуються стислими анотаціями.

Видання адресоване літературознавцям, викладачам, студентам, краєзнавцям, а також усім, хто цікавиться вітчизняною літературою.

Зауваження та пропозиції просимо надсилати на адресу:
61003, м. Харків – 3, пров. Короленка, 18, Державний заклад
"Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка",
Науково-видавничий центр.

ВАЛЕР'ЯН ПІДМОГИЛЬНИЙ (до історії однієї повісті)

На 37-му році життя Валер'яна Підмогильного в числі 1111 в'язнів Соловецького табору особливого призначення було розстріляно з нагоди 20-ї річниці Великої Соціалістичної Жовтневої революції.

Сатанинські ритуали жертвопринесення вивершували модель розбудови «соціалістичного суспільства» і фіксувались у нашій історії чорними сторінками мільйонів зламаних доль та страчених життів — гуманітарною катастрофою, — великою трагедією людської душі.

Так окреслювався вислід соціального експерименту на ґрунті декларованих ідей рівності та братерства. Людина, що мала посісти центральне місце в системі цінностей, опинялася на маргінесі буття — і навіть позбавлялася права на існування.

Відтак художні світи очевидців цих трансформацій сповнювались екзистенційно загостреним пошуком людяного в людині та прагненням віднайти надійний прихисток для тієї ж людини, що ще за їхньої пам'яті прагла в ніцшеанівсько-модерністичному бунті заступити Бога. Під цим оглядом, творчий доробок Валер'яна Підмогильного постає чи не найяскравішим з-поміж спадщини письменників 20-х років ХХ ст.

«Серед свого покоління, — писав Юрій Шевельов, — Підмогильний вирізнявся особливою нещадністю й тверезістю бачення. <...> Але разом з тим він був людиною свого покоління, і він поділяв з ним гіркий оптимізм його і його тверезе сп'яніння творчістю»¹. Підмогильний належав до «покоління приречених (І не тільки через політичні обставини)», яке, попри все, «творило й горіло», «не боялося правди і не боялося страху. Його песимізм був творчий, а оптимізм трагічно-гіркий. Бо це було покоління справжніх людей»².

Гуманістично наснажене письмо характеризувало письменника з перших літературних спроб і це одразу відзначила тогочасна критика. Університетський викладач Підмогильного Петро Єфремов зауважував: «В часи найсміливіших соціальних експериментів і спроб реалізації палких мрій і радісних сподіванок колективного “ми”, в часи, коли так химерно, у всій своїй скрайній полярності, переплітається утопія й

¹ Шерех (Шевельов) Ю. Людина і люди («Місто» Валер'яна Підмогильного) // Шерех Ю. Пороги і запоріжжя. Література. Мистецтво. Ідеології. Три томи. — Х.: Фоліо, 1998. — Т. 1. — С. 90.

² Там само. — С. 91.

дійсність в величніх масових рухах, він — “на варті страждання”, навіть особистого страждання, а не радості людини і веде свого читача до “миршавих жовтяків”, в “оточення гнилих людей”, і ніби виклик кидає своїми самотниками всім, чії серця празниково, враз як одно відгукуються на всякі там “великодні дзвони”, з яких дзвіниць не гули б вони»³.

А невдовзі така позиція автора стала вже підставою для закидів: «він переважно цікавиться не людством, а людиною. До того-ж і вибір цих людей у В. Підмогильного є вже не такий широкий. Це є інтелігенти, що опинилися в тих чи тих складних, тяжких ситуаціях підчас революції»⁴. Власне, як слушно підкреслив Володимир Мельник в одній із перших монографій, присвячених письменникові: «В. Підмогильний від початку творчого сходження розпочав писати книгу про людину своєї доби — доби соціальних катаклізмів, психологічної непевності, класової боротьби, знецінення культури, нав’язаних силоміць його нації. <...> Йому випало призначення стати суворим аналітиком неймовірно складної доби»⁵.

Народився Валер’ян Підмогильний 2 лютого 1901 року в селі Чаплі (нині район Дніпропетровська). Батькова посада управителя панського маєтку дозволила майбутньому письменникові після початкової сільської школи продовжити навчання в Катеринославському реальному училищі. Саме тут Підмогильний відкриває для себе літературу. Друкує в учнівському журналі авантюрні «пінкертонівські» оповідання під псевдонімом «Лорд Лістер», а невдовзі з-під його пера з’являються твори, що стають визначальними для письменницької долі (як-от: «Важке питання» 1917 року).

1918 року закінчує училище та вступає до Катеринославського університету, спершу навчається на математичному факультеті, згодом — на правничому. Проте вже наступного року залишає навчання, йде вчителювати та передусім зосереджується на літературній творчості.

³ Юноша В. (Єфремов П.) Поет чарів ночі // Вир революції. Літературно-мистецький збірник. — Катеринослав (Січеслав), 1921. — С. 96–97.

⁴ Якубовський Ф. Силуети сучасних українських письменників. — Б. м.: [Пролетарська правда, 1928]. — С. 45.

⁵ Мельник В. О. Суворий аналітик доби : Валер’ян Підмогильний в ідейно-естетичному контексті української прози першої пол. ХХ ст. — К.: Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, 1994. — С. 92.

На 1919 рік припадає і дебют письменника. У катеринославському збірнику «Січ» з'являються його оповідання «Гайдамака», «Ваня», «Старець». А вже за рік дев'ятнадцятирічний юнак стає автором першої книги з дещо претензійною назвою «Твори. Том 1», що засвідчила не лише його неординарність — «цілком натурально помітним з'явищем був перший том творів Валеріяна Підмогильного»⁶, а й потенційність — «письменник, з певністю це кажемо, поширивши обсяг своїх художніх спостережень і удосконаливши форму своїх творів — свій стиль, таки внесе помітний вклад, свою пайку, дар “великої і вірної любови”, в спільну народню справу утворення національної української естетичної культури й, поруч з кращими силами сучасного нашого письменства, підійматиме нашу сіру і безбарвну буденщину на вищу ступінь життя»⁷.

Провінційний Катеринослав, а чи пак — Січеслав, як його воліли називати романтично налаштовані українські інтелігенти, — не дозволяв повною мірою розкритися таланту прозаїка. Важила тут і відірваність від провідних мистецьких процесів, і загальна атмосфера інтелектуального середовища, де тон задавала залюбленість у козацьке минуле Адріана Кашенка і Дмитра Яворницького (між іншим, ще одного університетського викладача Підмогильного). А коротке пожвавлення літературного життя з приїздом та кількомісячним перебуванням Валер'яна Поліщука, вивершене виходом літературно-мистецького збірника «Вир революції», — було радше винятком, ніж певною тенденцією. Тож восени 1921 року Підмогильний переїздить до Києва.

Утім, це місто зустріло письменника холодом і голодом. Праця бібліографом Книжкової палати не давала жодної можливості для прожиття і Підмогильний знову береться до вчителювання в менш голодному передмісті — у Ворзелі. Зима та наступний 1922 рік у біографії письменника фіксується публікацією повісті «Остап Шаптала» в харківському журналі «Шляхи мистецтва», виходом книги «В епідемічному бараці» та одруженням із донькою місцевого священника, актрисою Катериною Червінською.

А з початком 1923 й до осені 1929 року Валер'ян Підмогильний у вирі літературного життя Києва: працює редактором видавництва «Книгоспілка», бере участь в утворенні й діяльності організацій АСПИС

⁶ Юноша В. Поет чарів ночі. — С. 93

⁷ Там само. — С. 101.

(Асоціації письменників), «Ланка», МАРС (Майстерня революційного слова), співпрацює з журналом «Життя й революція», займається перекладами та передусім виступає з новими творами.

Виходять книги оповідань «Повстанці та інші оповідання», «Син» (обидві 1923 р.), «Військовий літун» (1924 р.), «Проблема хліба» (1927 р.), а також повість «Третя революція» (журнальна публікація — 1925, окремим виданням — 1926 р.) та найвідоміший роман письменника «Місто» (1928 р.). Проте проза Підмогильного часом просто не вкладалась в ідеологічно-формальні шаблони, культивовані радянськими часописами та видавництвами.

Доволі показовою стала публікація циклу «Повстанці» в журналі «Нова Україна», що видавався на еміграції Володимиром Винниченком та Микитою Шаповалом, — і щодо причин, які спонукали автора шукати можливості друку за кордоном, і щодо відгуків в Україні.

Змушений виправдовуватись, письменник у листі до редакції журналу «Червоний шлях» зазначав, що «в жодному органічному зв'язкові з редакцією “Нової України”, а так само з іншими літературно-громадськими групами за кордоном я не стою»⁸ і «мусив я висилати матеріал за кордон тим, що умови для друку вдома склалися в мене несприятливо. Київське В-во “Час”, якому я передав ще взімку р. 1921 свою збірку, ще й досі не видало її через фінансові труднощі. А офіційні літературні кола виявили до мене надто неприхильне відношення, щоб я міг гадати про видання чогось з своїх творів за їхньою допомогою»⁹.

У свою чергу редакція резюмувала: «Охоче містимо спростування В. Підмогильного й віримо, що організаційних зв'язків у нього не було. Що ж до органічних — хай читачі самі судять з тої коротенької характеристики “новоукраїнського” твору В. Підмогильного, що її дає в цьому числі “ЧШ” тов. Стефан Кароль. Хай це спростує автор “Остапа Шаптали” (видання Всеукліто Головпросвіти УСРР). Ми гадаємо, що не випадково контр-революційна “Нова Україна” хапається за твори Підмогильного»¹⁰.

А згаданий Стефан Кароль (псевдонім Миколи Хвильового), відзначаючи талановитість письменника — «Підмогильний таки кращий

⁸ Підмогильний В. Лист до редакції // Червоний шлях. — 1923. — № 2. — С. 281.

⁹ Там само. — С. 281

¹⁰ Примітка // Червоний шлях. — 1923. — № 2. — С. 281.

автор із всіх прозаїків “Нової України”»¹¹, закидав, що «автор не ховає своєї симпатії до оселедично-повстанського руху і дає нам не факти, а романтику»¹², власне, це «дешева романтика і безоглядна тенденція петлюрівської агітки» (бо ж, мовляв, «По Підмогильному, його повстанці не грабують селян, що це якісь зверх-люди»¹³), а відтак маркував письменника як «чужого» «по своїй ідеології»¹⁴, а тому «до станції “Еміграція” він і так, можливо, помандрує»¹⁵.

Нетолерантність, ба’ більше — нетерпимість, — ставали характерними рисами радянського суспільства і літературного процесу зокрема. «Умови нашого літературного життя змусили нас туди податися, — писали в колективному листі Григорій Косинка, Валер’ян Підмогильний і Тодось Осьмачка з приводу виходу своїх творів закордоном. — А умови ці надмірна підозра, цькування й систематична відмова видрукувати наші твори. Ця підозра кожний відбиток життя повертала на контрреволюцію, кожне слово, сказане не в романтичному духові, мала за доказ бандитизму, всякий глибший підхід до людської душі проголошувала містикою і за цим сипались на нас обвинувачення»¹⁶.

Зрештою, слід зазначити, що загрозливість подібних тенденцій усвідомлювали в редакції «Червоного шляху», а тому, друкуючи вже цього листа, прагнули «згладити гострі кути»¹⁷. Втім, для ортодоксальної партійної критики творчість В. Підмогильного продовжувала залишатись об’єктом «пильної уваги».

Не випадково вже п’ять років по тому М. Мотузка констатував: «Доба “Івана Босого” й “Повстанців” у творчості В. Підмогильного — це його, одверто слід сказати, служба художніми засобами активному політичному бандитизмові»¹⁸, і далі: «“Іван Босий” — це витвір української національно-шовіністичної хемії ..., плювок з прогнилих від

¹¹ Кароль С. Художній матеріал в «Новій Україні» // Червоний шлях. — 1923. — № 2. — С. 309.

¹² Там само. — С. 307.

¹³ Там само. — С. 308.

¹⁴ Там само. — С. 307.

¹⁵ Там само. — С. 309.

¹⁶ Косинка Г., Підмогильний В., Осьмачка Т. [Лист до редакції] // Червоний шлях. — 1923. — № 4–5. — С. 289.

¹⁷ Від редакції // Червоний шлях. — 1923. — № 4–5. — С. 289.

¹⁸ Мотузка М. Село й місто в творчості В. Підмогильного // Критика. — 1928. — № 6. — С. 37.

тяжкої хвороби уст, огидна в своїй безсилості реляція важкої садистичної злості, загнаної в собачий кут ...»¹⁹. Крізь цю призму розглядалися й інші твори письменника — ідеологічно ворожі і тематично, і за головним предметом зображення — людини пореволюційного часу, точніше за обраним ракурсом — осмислення її сутності через занурення у світ людської індивідуальності, а тому, на думку критики, персонажі В. Підмогильного не здатні щось бачити, крім особистого життя — «Це люди, що в них душа пуста»²⁰.

Із виходом роману «Місто» 1928 року ця «увага» посилилася і як слушно зауважує В. Мельник, «про естетичне сприйняття твору розмови навіть не передбачалося»²¹, поодинокі виступи П. Єфремова²² та Андрія Ніковського²³ не були почуті в загальній хвилі осуду та негачії. Та що могли важити ці виступи, якщо невдовзі сам Ніковський, як і брат П. Єфремова Сергій разом із іншими представниками старшого покоління української інтелігенції 1929 року був засуджений на процесі СВУ (Спілки визволення України), а ім'я письменника почало фігурувати в протоколах допитів²⁴.

Можемо припустити, що це було однією з причин переїзду В. Підмогильного в грудні 1929 року до Харкова. Принаймні в столиці він мав більше шансів знайти роботу, бодай як перекладача, оскільки друкувати власні твори ставало дедалі проблематичніше.

У Харкові письменник працює редактором у видавництві «Література і мистецтво», а також організовує, перекладає й редагує видання творів Анатолія Франса, Оноре де Бальзака, Гі де Мопассана, Клода Гельвеція й Дені Дідро в кооперативному видавництві «Рух». Можна сказати, що саме ця діяльність поглинала левову частку його творчої енергії, однак Підмогильний не полишає роботи і над прозою.

¹⁹ Мотузка М. Село й місто в творчості В. Підмогильного // Критика. — 1928. — № 6. — С. 39.

²⁰ Лакиза П. До історії одної кар'єри // Молодняк. — 1928. — № 4. — С. 92.

²¹ Мельник В. О. Суворий аналітик доби : Валер'ян Підмогильний в ідейно-естетичному контексті української прози першої пол. ХХ ст. — К.: Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, 1994. — С. 197.

²² Єфремов П. Про роман В. Підмогильного «Місто» // Плуг. — 1928. — № 9. — С. 66–72.

²³ Ніковський А. Про «Місто» В. Підмогильного // Життя й революція. — 1928. — № 10. — С. 104–114.

²⁴ Ахматов Л. За радянську літературу // Червоний шлях. — 1930. — № 4. — С. 152.

Трансформації людини в умовах нового суспільного ладу, її психологія і типи, а відтак девальвація людини як прикметна ознака доби побудови соціалізму, — ці гострі проблеми склали ідейну основу творів «Невеличка драма» та «Повість без назви». Й зовсім не дивно, що першу повість Підмогильному так і не вдалось видати окремим виданням навіть у тому видавництві, де він працював²⁵, а друга — вийшла тільки через півстоліття по смерті письменника. Актуалізація цих проблем в очах партійних провідників щонайменше виглядала як вияв ворожої ідеології, а, відповідно, поза всяким сумнівом, автор — класовим ворогом.

«... класовий ворог, це в нас на кожному заводі й у кожній установі ніби штатна посада, яку хтось та повинен займати...», — констатує один із персонажів останнього друкованого за життя твору В. Підмогильного — новели «З життя будинку № 29», що вийшла в «Літературній газеті» від 27 червня 1933 року.

8 грудня 1934 року їхні реєстри поповнив і сам письменник. Що ж до підстав для арешту та формулювання звинувачення — це вже не мало жодного значення, як і нічого не важило для репресивного механізму сталінської моделі суспільства конкретне людське життя. «Біографія Підмогильного від дня арешту до самої смерті, — зазначає Максим Тарнавський, — це повість про варварство радянського режиму при Сталіні. І це лише одна з мільйонів повістей»²⁶, зрештою — це і фінал однієї повісті — повісті про людину, що її писав усе своє творче життя Валер'ян Підмогильний.

Страчено письменника 3 листопада 1937 року.

Ростислав Мельників, канд. філол. наук, доцент кафедри української літератури Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди

²⁵ Мельник В. О. Суворий аналітик доби : Валер'ян Підмогильний в ідейно-естетичному контексті української прози першої пол. ХХ ст. — К.: Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, 1994. — С. 255–258.

²⁶Тарнавський М. Між розумом та ірраціональністю. Проза Валер'яна Підмогильного / пер. з англ. Триліс В. Г. — К. : Пульсари, 2004. — С. 33.

1 ТВОРИ В. ПІДМОГИЛЬНОГО

1.1 ПРОЗА

1. **Твори.** – Катеринослав : Укр. вид-во, 1920. – Т. 1. – 168 с. – Зміст : Старець ; Ваня ; Важке питання ; Пророк ; Гайдамака ; Добрий бог ; На селі ; На іменинах ; Дід Яким.
2. * **В епідемічному бараці** : [оповідання] / передм. В. Верниволи. – Лейпциг : Вид-во Я. Оренштайна, 1922. – 47 с. – (Загальна Бібліотека, ч. 162).
3. **Остап Шаптала** : повість. – Х. : Всеукрлітком, 1922. – 118 с.
4. * **Повстанці** й інші оповідання. – Прага ; Берлін : Нова Україна, 1923. – Зміст : Ідуть ; У штабі ; Перед наступом ; Пожежа ; Отаман Кремнюк ; Іван Босий ; Проблема хліба.
5. **Син** : оповідання. – К. : Київдрук, 1923. – 35 с.
6. **Військовий літун** : оповідання. – [К.] : Червоний шлях, 1924. – 168 с. – Зміст : Військовий літун ; Історія пані Ївги ; Проблема хліба ; Собака ; В епідемічному бараці.
7. * **Син** : оповідання. – 2-ге вид. – К. : ДВУ, 1925. – 31 с. – (Б-ка селянина. Сер. Красного письменства).
8. * **Третя революція** : оповідання. – К. : Книгоспілка, 1926. – 48 с.
9. * **Проблема хліба** : оповідання. – К. : Маса, 1927. – 219 с. – Зміст : Передмова ; Сонце сходить ; Третя революція ; Син ; Військовий літун ; Історія пані Ївги ; П'ятдесят верстов ; Проблема хліба ; Собака ; В епідемічному бараці ; Смерть.
10. **Місто** : роман. – [К.] : Книгоспілка, 1928. – 256 с.
11. * **Те саме.** – 2-ге вид. – К. : Книгоспілка, 1929. – 255 с.
12. **Проблема хліба** : оповідання. – 2-ге вид. – Х. ; К. : Книгоспілка, 1930. – 170 с. – Зміст : Передмова ; Сонце сходить ; Третя революція ; Син ; Військовий літун ; Історія пані Ївги ; П'ятдесят верстов ; Проблема хліба ; Собака ; В епідемічному бараці.
13. **Син** : оповідання. – Х. ; К. : ДВУ, 1930. – 36 с.
14. * **Третя революція** : зб. оповідань / ред. С. Гординський. – Л. ; Краків : Укр. вид-во, 1942. – 1962 с. – Зміст : Сонце сходить ; Третя

революція ; Син ; Проблема хліба ; Собака ; В епідемічному бараці ; Повстанці.

15. **Місто** : роман / післямова Г. Костюка. – Нью-Йорк : УВАН, 1954. – 302 с. : портр.

16. **Невеличка** драма : роман / передм. та прим. Ю. Бойка. – Париж : Перша Укр. друкарня, 1956. – 346 с.

17. **Місто** : роман, оповідання / упоряд. Р. Мовчан, В. Шевчук ; вступ. ст. В. Шевчука. – К. : Молодь, 1989. – 448 с. – Зміст : Місто ; Добрий бог ; Гайдамака ; Ваня ; Старець ; На іменинах ; Дід Яким ; На селі ; В епідемічному бараці ; Собака ; Проблема хліба ; Історія пані Ївги ; П'ятдесят верстов ; Син ; Військовий літун ; Сонце сходить ; "Третя революція".

18. **Невеличка** драма : роман, повісті / вступ. ст. К. П. Фролової. – Д. : Промінь, 1990. – 326 с. – Зміст : Невеличка драма ; Остап Шаптала ; Повість без назви.

19. * **Історія** пані Ївги : оповідання, повість / упоряд., передм. та приміт. В. Є. Коцюка. – К. : Веселка, 1991. – 173 с. – Зміст : Ваня ; Історія пані Ївги ; Гайдамака ; Повстанці ; За день ; Іван Босий ; П'ятдесят верстов ; Син ; З життя будинку ; Остап Шаптала.

20. **Оповідання**. Повість. Романи / вступ. ст. ст., упоряд. і приміт. В. О. Мельника. – К. : Наук. думка, 1991. – 800 с.– (Бібліотека української літератури). – Зміст : Добрий Бог ; Гайдамака ; Ваня ; Старець ; На іменинах ; Дід Яким ; На селі ; В епідемічному бараці ; Собака ; Проблема хліба ; Іван Босий ; Син ; Військовий літун ; Історія пані Ївги ; Сонце сходить ; "Третя революція" ; З життя будинку ; Повість без назви ; Місто ; Невеличка драма.

21. * **Місто** : роман та оповідання. – К. : Веселка, 1993.

22. **Місто**. – Львів : Червона калина, 2002. – 312 с. – Зміст : Місто : роман ; Історія пані Ївги : оповідання.

23. **Місто** : [роман] / передм. Г. М. Кудрі. – Х. : Веста : Ранок, 2003. – 256 с. – (Серія "Програма з літератури").

24. **Місто** : роман, оповідання. – К. : Дніпро, 2004. – 384 с. – (Серія "Література в школі"). – Зміст : Місто ; Гайдамака ; Старець ; Собака ; Проблема хліба ; Історія пані Ївги ; П'ятдесят верстов ; Син ; Військовий літун ; Сонце сходить ; "Третя революція".

25. **Місто** : роман. – Х. : Важпромавтоматика, 2007. – 352 с. – (Серія "Грамота").

26. **Місто** : [роман] / передм. та навч.-метод. матеріали О. Лещенко. – К. : Школа, 2008. – 288 с. – (Шкільна хрестоматія).

27. * **Місто** : роман / передм. Г. М. Кудрі. – Х. : Ранок, 2009. – 253 с.

* * *

28. * **Гайдамака** ; Ваня : [оповідання] // Січ. : літ.-наук. і пед. зб. – Катеринослав, 1919. – Кн. 1. – С. 2–27.

29. * **Старець** : [оповідання] // Січ : літ.-наук. і пед. зб. – Катеринослав, 1919. – Кн. 2. – С. 30–40.

30. * **Повстанці** : [новели] // Укр. пролетар. (Катеринослав). – 1920. – 21 берез. – Зміст. : Ідуть ; У штабі.

31. * **В епідемічному бараці** : [оповідання] // Вир. революції. – Катеринослав, 1921. – С. 43–53.

32. **Собака** : [оповідання] // Жовтень. – Х., 1921. – С. 34–41.

33. **Остап Шаптала** : (повість) // Шляхи мистецтва. – 1921. – № 2. – С. 35–60.

34. * **Комуніст** // Літ.-наук. вісн. (Львів). – 1923. – № 1. – С. 20–26. – Підпис : П. Вальчук.

35. * **Повстанці** : [новели] // Нова Україна (Прага ; Берлін). – 1923. – № 1–2. – С. 71–83.

36. * **Проблема хліба** : [оповідання] // Нова Україна (Прага ; Берлін). – 1923. – № 4. – С. 48–56.

37. * **Іван Босий** : [оповідання] // Нова Україна (Прага ; Берлін). – 1923. – № 6. – С. 1–7.

38. * **Те саме** // Дніпро : календар-альм. – Л., 1925. – С. 16–22.

39. **Син** : оповідання // Нова громада. – 1923. – № 9. – С. 5–13.

40. **Військовий літун** : оповідання // Червон. шлях. – 1924. – № 1–2. – С. 4–33.

41. **Історія пані Ївги** : [оповідання] // Нова громада. – 1924. – № 17. – С. 7–8.

42. **На степах** : (урив. із повісті "Дніпро") // Нова громада. – 1924. – № 35. – С. 11–12.
43. * **Дід Яким** : [оповідання] // До перемоги : читанка / уклад М. Панченко. – Одеса, 1925.
44. * **Те саме** // Сатира й гумор : альманах-декламатор / упоряд. В. Атаманюк. – К., 1927. – С. 224 – 225.
45. **Те саме** // Сатира й гумор : альманах-декламатор. – 2-ге вид., перероб. – К., 1930. – С. 322 – 323.
46. **Те саме** // Декламатор для юнацтва / упоряд. І. Багмут, М. Пилинська. – Х., 1930. – С. 359.
47. **"Третя революція"** : (нариси) // Червон. шлях. – 1925. – № 6–7. – С. 32–52.
48. **Сонце сходить** : [оповідання] // Життя й революція. – 1925. – № 8. – С. 7–13.
49. * **Військовий** літун // Літ.-наук. вісн. (Львів). – 1925. – № 7–8. – С. 200–234.
50. **Історія** пані Ївги : [оповідання] // За 25 літ : літ. хрестоматія / уклад. А. Лебідь, М. Рильський. – К., 1926. – С. 330–333.
51. * **Старець** : [оповідання] // Рідна мова : читанка для 4-го класу навчання для шкіл трудової молоді / упоряд. В. Арнаутов та ін. – Х., 1927.
52. **Те саме.** – 2-ге вид. – Х., 1928.
53. **Історія** пані Ївги : оповідання // Шквал. – 1928. – № 43. – С. 1, 3.
54. **Біля** вогню : [урив. з роману "Місто"] // Сяйво : декламатор / уложив М. Зеров. – К., [1929]. – С. 410–412.
55. **Невеличка** драма : роман на одну частину // Життя й революція. – 1930. – № 3. – С. 5–76 ; № 4. – С. 4–38 ; № 5. – С. 9–55 ; № 6. – С. 30–66.
56. **З життя** будинку : [оповідання] // Літ. газ. – 1933. – 27 черв. : фотогр.
57. * **Іван** Босий : [оповідання] // Чотири шаблі : [зб. радян. прози]. – Париж, 1938. – С. 5–13.
58. * **Те саме** // Пробоєм (Прага). – 1941. – С. 393–398 ; Авангард (Лондон). – 1953. – № 8–9. – С. 68–75.
59. **Іван** Босий : [оповідання] // Розстріляне Відродження : антологія 1917–1933 / склав Ю. Лавріненко. – Мюнхен, 1959. – С. 448–456.

60. **Те саме** [перевидання]. – К., 2002. – С. 456–464.
61. **Іван Босий** : оповідання // Хрестоматія з української літератури ХХ сторіччя / упоряд. Є. Федоренко, П. Маляр. – Нью-Йорк, 1978. – С. 155–161.
62. **Те саме**. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Нью-Йорк, 1997. – С. 126–130.
63. * **Історія** пані Ївги : [оповідання] // Молода гвардія (Київ). – 1987. – 25 листоп.
64. **Повість** без назви / публ. та передм. Р. Мовчан // Вітчизна. – 1988. – № 2. – С. 106–144.
65. **Проблема** хліба : оповідання // Україна. – 1988. – № 8. – С. 8–11.
66. **Ваня** : [оповідання] / передм. В. Коцюка // Молодь України. – 1988. – 1 берез. – С. 3–4 : фотогр.
67. "**Третя** революція" : повість // Київ. – 1989. – № 10. – С. 18–34 : фотогр.
68. **Сонце** сходить : [оповідання] // Культура і життя. – 1989. – 5 лют. – С. 5.
69. **За день** : [оповідання] / передм. Р. Мовчан // Літ. Україна. – 1989. – 10 серп. – С. 2.
70. **Повстанці** : нариси ; Іван Босий / публ. та післямова В. Мельника // Прапор. – 1990. – № 7. – С. 65–91.
71. * **Важке** питання : оповідання // Борисфен. – 1991. – № 1. – С. 9–11.
72. **З життя** будинку № 29 : [оповідання] / передм. Л. Череватенка // Дніпро. – 1991. – № 2. – С. 178–182.
73. **Невеличка** драма : роман // Радян. жінка. – 1991. – № 7. – С. 10–12 ; № 8. – С. 10–11 ; № 9. – С. 18–20 ; № 10. – С. 12–13 ; № 11. – С. 12–13 ; № 12. – С. 18–19 ; Жінка. – 1992. – № 1. – С. 18–19.
74. **Комуніст** : оповідання // Літ. Україна. – 1991. – 31 січ. – С. 6.
75. * **На степах** : уривок з повісті "Дніпропетровськ" // Борисфен. – 1992. – № 1. – С. 25–26.
76. * **Пророк** // Вільна думка. – 1992. – № 11–12. – С. 9.

77. **Проблема** хліба ; Історія пані Ївги ; Іван Босий : [оповідання] // Українське слово : хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. : в 3 кн. / упоряд. Є. Федоренко, В. Яременко. – К., 1994. – Кн. 2. – С. 317–336.

78. **Місто** : уривок з роману // Живиця : хрестоматія укр. л-ри ХХ ст. : у 2 кн. / за ред. М. М. Конончука. – К., 1998. – Кн. 1. – С. 353–370.

79. **Гайдамака** : [оповідання] // Дивослово. – 2000. – № 1. – С. 56–60.

80. **Проблема** хліба ; Історія пані Ївги ; Іван Босий : [оповідання] // Українське слово : Хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. : у 4 кн. / упоряд. В. Яременко. – К., 2001. – Кн. 2. – С. 481–498.

81. **Місто** : роман // Оповідання / Г. Косинка ; Місто / В. Підмогильний. – К., 2003. – С. 131–388.

82. **Невеличка** драма : [роман] ; Остап Шаптала : [оповідання] // Досвід кохання і критика чистого розуму : Валер'ян Підмогильний : тексти та конфлікт інтерпретацій. – К., 2003. – С. 21–312.

83. **Історія** пані Ївги : оповідання ; Місто : (урив. з роману) // Срібний птах : хрестоматія з укр. л-ри для 11 кл. загальноосвіт. навч. закладів. – К., 2006. – Ч. 1. – С. 175–224.

84. **Перед** наступом : [новела з циклу "Повстанці"] // Свічадо. – 2006. – № 1. – С. 12–15.

85. **Добрий** бог : [оповідання] // Тіло чи особистість? : жіноча тілесність у вибр. малій укр. прозі та графіці кінця ХІХ – початку ХХ ст. – К., 2007. – С. 151–164.

86. **Місто** : роман // Старший боярин : [збірка]. – Х., 2008. – С. 95–328.

87. **Гайдамака** ; В епідемічному бараці ; За день ; Військовий літун ; Історія пані Ївги ; П'ятдесят верстов ; Син ; Іван Босий // Розстріляне Відродження : золоті рядки укр. репрес. прози. – Донецьк, 2009. – С. 119–207.

1.2 ПЕРЕКЛАДИ

88. **Амп, П.** Люди : оповідання / П. Амп ; пер. з фр. – Х. : ДВУ, 1927. – 152 с.

89. * **Амп, П.** Оповідання / П. Амп ; пер. з фр. В. Підмогильного та Г. Виноградової. – Х. : ЛіМ, 1931. – 94 с.

90. **Бальзак, О.** Горіо : роман / О. Бальзак / пер. з фр. ; ред. С. Родзевича. – Х. : Книгоспілка, 1927. – 238 с.
91. * **Бальзак, О.** Бідні родичі ; Кузен Понс / О. Бальзак ; пер. з фр. – Х. : ДВУ, 1929. – 304 с.
92. **Бальзак, О.** Бідні родичі ; Кузина Бета / пер. з фр. – Х. : ДВУ, 1929. – 472 с.
93. **Бальзак, О.** Вибрані твори / О. Бальзак. – [Х. ; К.] : ЛіМ, [1934]. – Т. 1 : Тридцятилітня жінка / пер. з фр. ; вступ. ст. С. Родзевича. – 462 с. – Зміст : Тридцятилітня жінка ; Подвійна родина ; Покинута ; Оноріна ; Крамниця "Пустуна-кота".
94. **Вольтер.** Кандід, або Оптимізм / Вольтер ; пер. з фр. ; ред. М. Зеров. – К. : Слово, 1927. – 130 с.
95. **Гельвецій, К. А.** Про людину, її розумові здібності та її виховання / К. А. Гельвецій ; пер. з фр. ; ред. і вступ. ст. В. Бона. – Х. : Пролетар, 1932. – 391 с.
96. **Те саме.** – К. : Основи, 1994. – 416 с.
97. **Гоголь, М.** Мертві душі : поема / М. Гоголь ; [пер. з рос. Г. Косинки ; за ред. В. Підмогильного] ; вступ. ст. Д. Заславського. – Х. : ЛіМ, 1934. – 312 с.
- Дідро, Д.** Вибрані твори: у 2 т. / Д. Дідро ; пер. з фр. ; вступ. ст. С. Родзевича. – Х. : Рад. л-ра, 1933. –
98. Т. 1 : Черниця ; Небіж Рамо. – 308 с.
99. Т. 2 : Жак-фаталіст і його пан. – 274 с.
100. **Дідро, Д.** Черниця ; Небіж Рамо / Д. Дідро ; пер. з фр. ; післямова Н. О. Модестової. – К. : Держ. вид-во худож. л-ри, 1963. – С. 171–244 : Небіж Рамо / пер. В. Підмогильного.
101. **Дідро, Д.** Жак-фаталіст / Д. Дідро ; пер. з фр. ; передм. і приміт. Н. Є. Косенко. – Х. : Фоліо, 2007. – 447 с. – Зміст : Черниця ; Небіж Рамо ; Жак-фаталіст і його пан.
102. **Доде, А.** Листи з вітряка : оповідання / А. Доде ; пер. з фр. – Х. : Книгоспілка, 1926. – 62 с.
103. **Майський, І.** Фердинанд Ласаль / І. Майський ; пер. з рос. – К. : ДВУ, 1925. – 36 с.

104. **Меріме, П.** Коломба : роман / П. Меріме ; пер. з фр. К. : Книгоспілка, 1927. – 147 с.

Мопассан, Г. Твори: у 10 т. / Г. Мопассан ; пер. з фр. – Х. : Книгоспілка, 1927–1930. –

105. Т. 2 : Сильна як смерть ; На воді / пер. В. Підмогильного. – 1928. – 297 с.

106. Т. 3 : Любий друг / пер. В. Підмогильного. – 1928. – 316 с.

107. Т. 10 : Монт-Оріоль / Пер. В. Підмогильного ; Неділі паризького буржуа / пер. В. Підмогильного і М. Антоновича. – 1930. – 294 с.

108. **Мопассан, Г.** Любий друг / Г. Мопассан ; пер. з фр. – Х. : Книгоспілка, 1928. – 314 с.

109. **Мопассан, Г.** Сильна, як смерть / Г. Мопассан ; пер. з фр. – Х. : Книгоспілка, 1928. – 208 с.

110. **Те саме.** – К. : Держлітвидав УРСР, 1957. – 194 с.

111. **Мопассан, Г.** Монт-Оріоль / Г. Мопассан ; пер. з фр. – Х. : Книгоспілка, 1930. – 232 с.

112. **Те саме.** – К. : Держлітвидав УРСР, 1957. – 220 с. ; Л. : Каменяр, 1993. – 191 с.

Мопассан, Г. Твори. У 8 т. / Г. Мопассан ; пер. з фр. – К. : Дніпро, 1969–1972. –

113. Т. 1. Пампушка ; Неділі паризького буржуа / Пер. В. Підмогильного та М. Антоновича. – 1969. – С. 43–136.

114. Т. 4. Любий друг / пер. В. Підмогильного. – 1970. – С. 133–409.

115. Т. 6. Монт-Оріоль ; На воді / пер. В. Підмогильного. – 1971. – С. 5–288.

116. Т. 7. Сильна як смерть / пер. В. Підмогильного. – 1971. – С. 5–182.

117. **Мопассан, Г. де.** Любий друг. Новели / Г. де Мопассан ; пер. з фр. ; передм. й приміт. К. О. Шахової. – Х. : Фоліо, 2004. – С. 25–274 : Любий друг / пер. В. Підмогильного ; С. 277–309 : Пампушка / пер. В. Підмогильного та М. Антоновича.

118. **Павленко, П. А.** Барикади : роман / П. А. Павленко ; пер. з рос. – К. : Радян. л-ра, 1935. – 192 с.

119. **Ромен, Ж.** Атака автобусів / Ж. Ромен ; пер. з фр. – Х. : Книгоспілка, 1926. – 60 с.

120. **Тургенєв, І.** Муму / І. Тургенєв ; пер. з рос. під. ред. В. Підмогильного. – Х. : Дитвидав, 1935. – 38 с.

121. **Фор, П.** Повітряна війна завтрашнього дня / П. Фор ; пер. з фр. – Х. : На варті, 1934. – 114 с.

122. * **Франс, А.** Оповідання / А. Франс ; пер з фр. – [Х. :] ДВУ, 1925. – 238 с. – (Універсальна бібліотека).

123. **Франс, А.** Таїс : роман / А. Франс ; пер. з фр. та приміт. В. Підмогильного. – К. : Час, 1927. – 192 с.

124. **Франс, А.** Корчма королеви Педок / А. Франс ; пер. з фр. ; ред. А. Ніковського. – К. : Книгоспілка, 1929. – 133 с.

125. * **Франс, А.** Пінгвинський острів / А. Франс ; пер. з фр. – Х. ; К. : Книгоспілка, 1930. – 295 с.

126. * **Франс, А.** Три оповідання / А. Франс ; пер. з фр. – Х. : ДВУ, 1930. – 64 с.

* **Франс, А.** Твори: у 8 т. / А. Франс ; ред. і приміт. В. Підмогильного. – Х. ; К. : Книгоспілка ; ЛіМ, 1930–1933. –

127. Т. 2 : Пінгвинський острів / пер. з фр. – Книгоспілка, 1930. – 290 с.

128. Т. 3 : На білому камені / пер. з фр. – Книгоспілка, 1930. – 226 с.

129. Т. 4 : Вербовий манекен / пер. з фр. – ЛіМ, 1932. – 198 с.

130. Т. 8 : Сучасна історія ; Тінявий берест. / пер. з фр. – ЛіМ, 1931. – 204 с.

131. **Франс, А.** Сорочка : повість / А. Франс ; [пер. з фр. В. Підмогильного]. – Х. : Художня л-ра, 1935. – 124 с.

^* * *

132. **Амп, П.** В'язниця : нарис / П. Амп ; пер. з фр. // Червон. шлях. – 1925. – № 9. – С. 66–75.

133. **Амп, П.** Пригода / П. Амп ; пер. з фр. // Глобус. – 1925. – № 15. – С. 344–345.

134. **Амп, П.** Що сталося? / П. Амп; пер. з фр. // Глобус. – 1925. – № 13. – С. 301–303.

135. **Дюамель, Ж.** Лист про вчених / Ж. Дюамель ; пер. з фр. // Життя й революція. – 1927. – № 6. – С. 332–341.

136. **Дюамель, Ж.** Лист про аматорів / Ж. Дюамель ; пер. з фр. // Життя й революція. – 1927. – № 7–8. – С. 81–90.
137. **Лу-Сюн.** Життя А-Кі / Лу-Сюн ; пер. фр. // Вапліте. – 1927. – № 2. – С. 113–138.
138. **Мальро, А.** Повстанню потрібна зброя : урив. з роману "Людське становище" / А. Мальро ; пер. з фр. // Літ. газ. – 1934. – 31 жовт. – С. 3.
139. **Моріц, З.** Сім копійок : оповідання / З. Моріц ; пер. з фр. // Глобус. – 1926. – № 22. – С. 428–431.
140. **Франс, А.** Бувальщина місяця флореаля року II : [оповідання] / А. Франс ; пер. з фр. // Укр. мова та л-ра. – 2001. – № 5. – С. 2–3.
141. **Чехов, А.** Устриці ; Неприємність : [оповідання] / А. Чехов ; пер. з рос. // Вибрані твори / А. Чехов. – Х. ; К., 1930. – Т. 1. – С. 93–96, 142–159.

1.3 ІНШІ ТВОРИ

142. * **Працею та знанням** : з минулого та сучасного в нарисах і оповіданнях для дітей. – К. : Книгоспілка, 1925. – Підпис : О. Горовий.
143. **Фразеологія ділової мови** : [словник] / уложили В. Підмогильний, Є. Плужник. – К. : Час, 1926. – 293 с.
144. * **Те саме.** – 2-ге вид. доповнене. – К. : Час, 1927. – 296 с.
145. **Російсько-український фразеологічний словник** : фразеологія ділової мови / уложили В. Підмогильний, Є. Плужник ; передм. Л. Масленко. – Перевидання 1927 р. – К. : УКСП "Кобза", 1993. – 248 с.

* * *

146. **Шляхи розвитку сучасної літератури** : диспут 24 трав. 1925 р. – К. : Культкомісія місцкому УАН, 1925. – С. 35–38 : промова В. Підмогильного.
147. * **Передмова** // Вибрані твори / І. Нечуй-Левицький. – К., 1927. – Т. 2. – С. 5–8.
148. **Без стерна** : [про поезію М. Рильського] // Життя й революція. – 1927. – № 1. – С. 39–53.

149. [Рецензія] // Життя й революція. – 1927. – № 7–8. – С. 187–188. – Рец. на кн. : Оповідання / Т. Бордуляк. – Х. : Книгоспілка, 1927. – 227 с.
150. **Іван Левицький-Нечуй** : (спроба психоаналізу творчості) // Життя й революція. – 1927. – № 9. – С. 295–303.
151. **Те саме** // Досвід кохання і критика чистого розуму : Валер'ян Підмогильний : тексти та конфлікт інтерпретацій. – К., 2003. – С. 391–406.
152. **Панаїт Істраті в Києві** : [фр. письменник греко-румун. походження] // Життя й революція. – 1928. – № 2. – С. 166–169.
153. **Несподівано** // Універс. журн. – 1929. – № 1. – С. 45 : фотогр.
Письменник розповідає про свою останню книгу – роман "Місто".
154. **"Майстер корабля"** : новий роман Ю. Яновського : [добірка відгуків укр. письменників та критиків, у т. ч. В. Підмогильного] // Глобус. – 1929. – № 3. – С. 42–43 : фотогр.
155. **Єднання радянських літератур** : письменники про подорож до Москви : [серед інших – розповідь В. Підмогильного] // Пролетар. правда. – 1929. – 28 лют. – С. 5.
156. **З розділу "За давньої давнини"** : [урив. з кн. "Працею та знанням"] // Початк. школа. – 1992. – № 1. – С. 71–75. – Підпис : О. Горовий.

1.4 ТВОРИ В. ПІДМОГИЛЬНОГО У ПЕРЕКЛАДАХ ІНШИМИ МОВАМИ

157. **Город** : роман / пер. с укр. Б. Елисаветского ; предисл. А. Лейтеса. – М. ; Ленинград : Госиздат, 1930. – 302 с. : портр. – (Творчество народов СССР).
158. **In der Seuchenbaracke** // Blauer November : Ukrainische Erzdhler unseres jahrhunderts / Ёbertragen und herausgegeben von A. H. Horbatsch. – Heidelberg, 1959. – S. 280–298.
159. **Ivan Bossyi** / Ёbertragen von A. H. Horbatsch // Ein Brunnen Ёr Durstige : Die Ukrainische in Erzdhlungen der besten zeitgenцssischen Autoren. – Тьbingen, 1970. – S.81–89.
160. * **A Little Touch of Drama** / Translated by G. Luckyj, M. Luckyj. – Littleton : Ukrainian Academic Press, 1972. – 191 p.

161. **The Problem** of Bread / Translated by G. Luckyj, M. Luckyj. – Littleton // *Modern Ukrainian Short Stories* / Edited by G. Luckyj. – Littleton, 1973. – P. 97–113.

162. **Ivan** Bossyi / Translated by V. Slez // *Ukrainian Review*. 1984. – Vol. 32. – № 2. – P. 62–68.

163. **Vania** / Translated by M. Tarnawsky // *Journal of Ukrainian Studies*. – 1985. – Vol. 10. – № 2. – P. 49–67.

164. **In the infirmary** / Translated by Y. Tkach // *Before the Storm : Soviet Ukrainian Fiction of the 1920s* / Edited G. Luckyj. – Ann Arbor, 1986. – P. 131–150.

165. **The Problem** of Daily Bread / Translated O. Kovalenko // *Ukraine*. – 1988. – № 10. – P. 29–31, 44

166. **Третья** революция : очерки / пер. с укр. Е. Мовчан // *Дружба народов*. – 1989. – № 9. – С. 164–179.

167. **Сын** : рассказ / пер. с укр. Е. Мовчан ; предисл. В. Мельника // *Знамя*. – 1991. – № 8. – С. 102–113.

168. **Город** : роман / пер. с укр. Е. Мовчан ; предисл. В. Шевчука // *Дружба народов*. – 1992. – № 8. – С. 195–243 ; № 9. – С. 202–225 ; № 10. – С. 220–246.

1.5 ЛИСТИ

169. * **Лист** до редакції "Червоного шляху" : [з приводу публ. оповідання "Повстанці" в журн. "Нова Україна"] // *Червон. шлях*. – 1923. – № 2. – С. 281.

170. **Лист** до редакції : [з приводу публ. творів авторів у закордон. емігрант. пресі] // *Червон. шлях*. – 1923. – № 4–5. – С. 289–290. – Підписи : Г. Косинка, В. Підмогильний, Т. Осьмачка.

171. **Листи** з Соловків : [1935–1937 рр.] / публ. та передм. Р. Мовчан // *Вітчизна*. – 1988. – № 2. – С. 92–105 : фотогр.

172. **Письма** В. П. Підмогильного [Из Соловец. лагеря (1935–1937 гг.)] / публ. и коммент. Р. Мовчан // *Дружба народов*. – 1989. – № 9. – С. 185–192.

173. "Дай картину літературного життя ..." : [Лист. В. Підмогильного до В. Поліщука від 21 груд. 1921 р.] / публ. та коментар Н. Лисенка // Культура і життя. – 1989. – 5 лют. – С. 5.

174. "Дуже Вам вдячний щиро і товариськи ..." : листи до М. Зерова : [1926 – 1933 рр.] / вступ, публ. і приміт. В. О. Мельника // Слово і час. – 1991. – № 2. – С. 20–27.

175. * **Чабан, М.** Харків – Париж, 1930. Неопубліковані листи В. Підмогильного до І. Борщака / М. Чабан // Спадщина (Дніпропетровськ). – 1991. – № 2. – С. 13.

176. **Листи** до Ілька Борщака : [квіт. – груд. 1930 р.] / Підгот. тексту та приміт. Р. Мовчан // Всесвіт. – 1991. – № 12. – С. 178–180.

177. **З листування** : [листи В. Підмогильного до І. Борщака (1930), М. Зерова (1932), К. Червінської (1935) / публ. В. Мельника] // Літ. Україна. – 1991. – 31 січ. – С. 6.

178. * **Чабан, М.** "Ваші поради для мене завжди цінні" : (листи В. Підмогильного до М. Зерова) / М. Чабан // Прапор юності (Дніпропетровськ). – 1991. – 2 лют.

179. "**Знаєте**, як пильно ставляться в нас до ідеологічної лінії" : листи В. Підмогильного до Т. Романченка / підгот. публ. М. Чабан // Борисфен. – 1993. – № 2. – С. 6–7.

180. **Листи з Соловків** // Досвід кохання і критика чистого розуму : Валер'ян Підмогильний : тексти та конфлікт інтерпретацій. – К., 2003. – С. 407–426.

2 ЛІТЕРАТУРА ПРО ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ В. ПІДМОГИЛЬНОГО

2.1 ЗАГАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

181. **Дорошкевич, О.** Підручник історії української літератури / О. Дорошкевич. – К. : Книгоспілка, 1924. – С. 347–349.

182. **Те саме.** – 2-ге вид. – 1926. – С. 317–319 ;

183. **Те саме.** – 3-є вид. – 1927. – С. 271, 315, 317, 319, 327.

184. **Валеріан Підмогильний** : [корот. біогр. довідка] // За 25 літ. : літ. хрестоматія / уклад. : А. Лебідь, М. Рильський. – К., 1926. – С. 329 : фотогр.

185. **Нова** літературна організація "МАРС" : [заснована у Києві 7 листоп. 1926 р. Серед членів – В. Підмогильний] // Життя й революція. – 1927. – № 1. – С. 111.

186. **Антоненко-Давидович, Б.** $2 \times 2 = 4?$ [про поїздку до Умані київ. письменників, у т. ч. В. Підмогильного] / Б. Антоненко-Давидович // Життя й революція. – 1928. – № 9. – С. 90–99.

187. **Наші** письменники за кордоном : [група укр. письменників виїхала в культ.-наук. відрядження до Берліна, серед них – В. Підмогильний] // Гарт. – 1928. – № 12. – С. 97. – Підпис : Г. Д.

188. **Київські** письменники в Умані : [група письменників (у т. ч. В. Підмогильний) виступала в Агротехнікумі, в Будинку освіти, зустрічалася з партактивом та комсомольцями] // Пролетар. правда. – 1928. – 11 лип. – С. 5.

189. **Українські** письменники чеською мовою : [під час перебування В. Підмогильного та А. Любченка в Празі погоджено справу про видання їхніх вибраних творів чес. видавцями] // Культура і побут. – 1928. – № 48. – С. 8. – Дод. до газ. "Вісті ВУЦВК".

190. **З закордонної** подорожі українських письменників : [у газ. "Прагер Пресе" вміщено портр. А. Любченка і В. Підмогильного та замітку про їхнє перебування в Празі] // Пролетар. правда. – 1928. – 22 листоп.

191. **Ткаченко, Г.** [Рецензія] / Г. Ткаченко, М. Сайко, Д. Косарик-Коваленко // Життя й революція. – 1932. – № 4. – С. 82–85. – Рец. на кн. : Валеріян Підмогильний / П. Колесник. – Х. : ЛіМ, 1931. – 32 с.

192. **Колесник, П.** Проти опортуністичної критики / П. Колесник // Життя й революція. – 1932. – № 4. – С. 87–89.

Автор критикує власну брошуру "Валеріан Підмогильний" як "беззубу, опортуністичну, політично шкідливу".

193. **Чирков, Н.** Підмогильний Валеріан / Н. Чирков // Літературная енциклопедія. – М., 1934. – Т. 8. – Стб. 630–631.

194. **Валеріян Підмогильний** : [Корот. нарис.] // Авангард (Лондон). – 1953. – № 8–9. – С. 65–68. – Підпис : Ю. Г.

195. **Костюк, Г.** Валеріян Підмогильний ; Біографічні відомості / Г. Костюк // Місто : роман / В. Підмогильний. – Нью-Йорк, 1954. – С. 283–296.
196. **Те саме** // У світі ідей і образів / Г. Костюк. – Нью-Йорк, 1983. – С. 219–229.
197. **Лавріненко, Ю.** Валеріян Підмогильний : [нарис життя та творчості] / Ю. Лавріненко / Розстріляне відродження : антологія 1917 – 1953 / склав Ю. Л. Лавріненко. – Мюнхен, 1959. – С. 443–447.
198. **Те саме** [перевидання]. – К., 2002. – С. 452–455.
199. **Підмогильний Валеріан** // Укр. мала енцикл. / Є. Онацький. – Буенос-Айрес, 1963. – Т. 9. – С. 1380.
200. **Підмогильний Валер'ян Петрович** // УРЕ. – К., 1963. – Т. 11. – С. 191.
201. **Те саме** // УРЕ. – 2-ге вид. – К., 1982. – Т. 8. – С. 360.
202. **Підмогильний Валер'ян Петрович** // УРЕС. – К., 1967. – Т. 2. – С. 807.
203. **Те саме** // УРЕС. – 2-ге вид. – К., 1987. – Т. 2. – С. 682.
204. * **Сущенко, Ю.** Про нашого земляка / Ю. Сущенко // Енергетик (Придніпровськ). – 1967. – 8 лют.
205. * **Безуглий, М.** Спадщина Валеріана Підмогильного / М. Безуглий // Прапор юності (Дніпропетровськ). – 1967. – 19 берез.
206. **Валер'ян Підмогильний (2 лют. 1901 – 19 груд. 1941)** // Письменники Радянської України : біобібліогр. довід. / упоряд. О. Килимник, О. Петровський. – К., 1970. – С. 341–342.
207. **Історія української літератури** : у 8 т. – К. : Наук. думка, 1970. – Т. 6. – С. 62, 63, 69, 198, 206, 217, 273, 279, 293, 306, 333, 336.
208. **Підмогильний Валеріян (1901–1941)** // Енциклопедія українознавства. – Париж, 1970. – Т. 6. – С. 2092 : фотогр.
209. **Те саме** // Перевид. в Україні. – Л., 1996. – Т. 6. – С. 2092. фотогр.
210. * **Безуглий, М.** Майстер слова : до 70-річчя В. Підмогильного / М. Безуглий // Дніпров. зоря (Дніпропетровськ). – 1971. – 4 лют.

211. **Валеріян Підмогильний** (1901 – 1941) : [корот. біогр. довідка] // Хрестоматія з української літератури ХХ сторіччя / упоряд. Є. В. Федоренко, П. Маляр. – Нью-Йорк, 1978. – С. 155.

212. **Те саме.** – 2-ге вид., доп. і перероб. – Нью-Йорк, 1997. – С. 125 : фотогр.

213. * **Сущенко, Ю.** Талант, відданий народу / Ю. Сущенко // Енергетик (Придніпровськ). – 1981. – 28 січ.

214. * **Сущенко, Ю.** Сурмач нової доби / Ю. Сущенко // Прапор юності (Дніпропетровськ). – 1981. – 31 січ.

215. **Валер'ян Підмогильний** // Письменники Радянської України. 1917 – 1987 : біобібліогр. довід. / упоряд. : В. К. Коваль, В. П. Павловська. – К., 1988. – С. 475 : фотогр.

216. **Кузякіна, Н.** За Соловецькою межею : [укр. письм. на Соловках] / Н. Кузякіна // Київ. – 1988. – № 7. – С. 111–134. – С. 122–123 : про В. Підмогильного.

217. * **Сущенко, Ю.** "Підстав для арешту не було" / Ю. Сущенко // Прапор юності (Дніпропетровськ). – 1988. – 2 лют.

218. * **Сущенко, Ю.** "А настане правда нова" : доля членів сім'ї В. Підмогильного / Ю. Сущенко // Прапор юності (Дніпропетровськ). – 1988. – 19 трав.

219. **Мовчан, Р.** Валеріян Підмогильний / Р. Мовчан // Письменники Радянської України. – К., 1989. – Вип. 14 : 20 – 30 роки : нариси творчості / упоряд. С. А. Крижанівський. – С. 305–328.

220. **Пашенко, В.** Прихід : враження від першої зустрічі з творчою постаттю В. Підмогильного / В. Пашенко // Донбас. – 1989. – № 3. – С. 107–108.

221. **Агеєва, В. П.** Сторінки підручника : Валер'ян Підмогильний : [з проекту програми для 10-го кл.] / В. П. Агеєва, В. О. Мельник // Радян. літературознавство. – 1989. – № 8. – С. 52–53.

222. **Мельник, В.** Валер'ян Підмогильний повертається / В. Мельник // Київ. – 1989. – № 10. – С. 35–38.

223. * **Сингаївський, М.** Усе пізнав і пережив / М. Сингаївський // Прапор комунізму (Київ). – 1989. – 28 жовт.

224. **Мельник, В.** Коли загинув Валер'ян Підмогильний? : [за даними архіву КДБ УРСР, письменника було розстріляно 3 листоп. 1937 р.] / В. Мельник // Україна. – 1989. – № 43. – С. 10–11 : фотогр.

225. **Мельник, В.** На відстань серця : [корот. біогр. нарис про В. Підмогильного] / В. Мельник // Культура і життя. – 1989. – 5 лют. – С. 5 : фотогр.

226. **Мельник, В.** Свого покликання не зрадив : через 60 р. забуття до читачів повертаються твори В. Підмогильного / В. Мельник // Літ. Україна. – 1989. – 10 серп. – С. 2.

227. **Мельник, В.** Найбільш інтелектуально заглиблений / В. Мельник // Літературна панорама –1990. – К., 1990. – С. 157–170.

228. **Фролова, К. П.** Одухотворене життя / К. П. Фролова // Невеличка драма : роман, повісті / В. Підмогильний. – Д., 1990. – С. 5–11.

229. **Мельник, В.** Долгожданное возвращение / В. Мельник // Лит. обозрение. – 1990. – № 5. – С. 50–53.

230. * **Чабан, Н.** Один из Расстрелянного Возрождения / Н. Чабан // Днепр вечерний. – 1990. – 29 мая.

231. **Шаповал, Ю.** Розстріляне відродження : [про укр. письм., що були репресовані за "справою боротьбистів" 1934 р., у т. ч. В. Підмогильного] / Ю. Шаповал // Вечір. Харків. – 1990. – 14 груд. – С. 4–5 : фотогр. ; 19 груд. – С. 4–5 : фотогр.

232. **З порога смерті** : письменники України – жертви сталін. репресій / упоряд. О. Г. Мусієнко. – К. : Радян. письм., 1991. – Вип. 1. – С. 357–361 : Валер'ян Підмогильний.

233. * **Коцюк, В. Є.** Дар правди : [передм.] / В. Є. Коцюк // Історія пані Ївги / В. Підмогильний. – К., 1991. – С. 3–10.

234. * **Мельник, В. О.** Валер'ян Підмогильний : до 90-річчя від дня народж. / В. О. Мельник. – К. : Т-во "Знання" УРСР, 1991. – 48 с.

235. **Мельник, В. О.** Валер'ян Підмогильний / В. О. Мельник // Оповідання. Повість. Романи / В. Підмогильний. – К., 1991. – С. 5–25.

236. **Мельник, В.** Шлях на Голгофу : правда про смерть В. Підмогильного (за архів. матеріалами) / В. Мельник // Вітчизна. – 1991. – № 1. – С. 150–158. : фотогр.

237. **Шевчук, В.** Полинова зоря Валер'яна Підмогильного : (до 90-річчя від дня народж. письм.) / В. Шевчук // Укр. мова і л-ра в шк. – 1991. – № 2. – С. 70–78 : фотогр.

238. **Мельник, В.** "Треба поєднувати, не протиставляти!" [до 90-річчя з дня народж. В. Підмогильного] / В. Мельник // Друг читача. – 1991. – № 4. – С. 4–5. : фотогр.

239. **Мельник, В.** Один з-поміж перших : [до 90-річчя з дня народж. В. Підмогильного] / В. Мельник // Літ. Україна. – 1991. – 31 січ. – С. 6 : фотогр.

240. **Левоненко, А.** Разделил участь многих : [к 90-летию со дня рождения В. Підмогильного] / А. Левоненко // Крас. знамя. – 1991. – 1 февр.

241. * **Сущенко, Ю.** Розстріляний талант / Ю. Сущенко // Зоря (Дніпропетровськ). – 1991. – 2 лют.

242. **Мельник, В.** Колос на ниві скорботи / В. Мельник // Голос України. – 1991. – 5 лют. – С. 7.

243. * **Мазуренко, І. В.** Відзначили ювілей Підмогильного / І. В. Мазуренко // Прапор юності (Дніпропетровськ). – 1991. – 7 лют.

244. **Петров, В.** Діячі української культури (1920 – 1940 рр.) – жертви більшовицького терору / В. Петров. – К. : Воскресіння, 1992. – С. 49–51.

245. * **Мазуренко, І.** Дещо з творчої біографії В. Підмогильного і його сподвижників / І. Мазуренко // Борисфен. – 1992. – № 1. – С. 24.

246. **Чабан, М.** "З подякою згадуватимуть нас" : про В. Підмогильного і його книжку "Працею та знанням" / М. Чабан // Почат. шк. – 1992. – № 1. – С. 70–71.

247. **Історія української літератури ХХ століття** : у 2 кн. / за ред. В. Г. Донченка. – К. : Либідь, 1993. – Кн. 1. – С. 22, 32, 80, 93, 122, 131, 138, 139, 166, 315, 375, 381, 391, 440, 441, 443, 451, 453–456, 463, 504, 507, 510, 511, 520–532, 560, 584, 597, 764.

248. * **Кононенко, П.** Валер'ян Підмогильний : [нарис життя і творчості] / П. Кононенко // Дніпрова хвиля : хрестоматія. – К., 1993. – С. 420–424.

249. **Нові імена** в програмі з української літератури : посіб. для вчителя / упоряд. В. Я. Неділько. – К. : Освіта, 1993. – С. 170–180 : Валер'ян Підмогильний (1901 – 1937).

250. * **Чабан, М.** Соловецький в'язень / М. Чабан // Наше місто (Дніпропетровськ). – 1993. – 2 лют.

251. * **Сущенко, Ю.** Повернення із забуття / Ю. Сущенко // Дніпров. зоря (Дніпропетровськ). – 1993. – 3 квіт.

252. * **Сущенко, Ю.** Листи із Соловків / Ю. Сущенко // Дніпров. зоря (Дніпропетровськ). – 1993. – 8–22 квіт.

253. * **Сущенко, Ю.** У пошуках справедливості / Ю. Сущенко // Дніпров. зоря (Дніпропетровськ). – 1993. – 24 лип.

254. **Костюк, Г.** Валер'ян Підмогильний (2 лютого 1901 – 3 листопада 1937) / Г. Костюк // Українське слово : хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. : в 3 кн. / упоряд. : Є. Федоренко, В. Яременко. – К., 1994. – Кн. 2. – С. 307–317.

255. **Чабан, М.** Соловецький в'язень / М. Чабан // Січеслав у серці : нариси / М. Чабан. – Д., 1994. – С. 22–27.

256. * **Те саме** // З любові і муки ... – Д., 1994. – С. 87–92.

257. **Підмогильний Валер'ян Петрович (20.01(2.02).1901 – 3.11.1937)** // Довідник з історії України : у 3 т. – К., 1995. – Т. 2. – С. 365–366.

258. **Талалай, Л.** Валер'ян Підмогильний : не про людство, а про людину : [корот. нарис про життя і творчість] / Л. Талалай // Укр. слово. – 1995. – 25 трав. – С. 6 : фотогр.

259. **Остання адреса** : до 60-річчя соловецької трагедії : у 3 т. – К. : Сфера, 1997 – 1999. – Т. 1. – 1997. – С. 9, 26, 43, 178, 307–309, 316.

260. Т. 2. – 1998. – С. 88, 89, 269.

261. * **Бондар, Н.** Українські письменники на Соловках : [у т. ч. В. Підмогильний] / Н. Бондар // Укр. мова та л-ра. – 1997. – № 13. – С. 2–3.

262. **Маруськ, Т.** Замкнутый круг мертвого украинского времени : [к 60-летию со дня гибели В. Підмогильного] / Т. Маруськ // Зеркало недели. – 1997. – 7 нояб. : фот.

263. **Історія української літератури ХХ століття** : у 2 кн. – Кн. 1 : Перша половина ХХ ст. – К. : Либідь, 1998. – С. 20, 28, 45, 51, 57, 58, 75,

188, 193, 198, 232–234, 239–243, 245, 246, 270, 271, 273, 277–284, 298, 306, 324, 346, 441.

264. **Кислий, Ф. С.** Валер'ян Підмогильний (1901–1937) / Ф. С. Кислий // Живиця : хрестоматія укр. л-ри ХХ ст. : у 2 кн. / за ред. М. М. Конончука. – К., 1998. – С. 349 – 352 : фотогр.

265. **Кузьменко, В. І.** Письменницький епістолярій в українському літературному процесі 20 – 50-х років ХХ ст. / В. І. Кузьменко. – К. : Ін-т л-ри НАНУ, 1998. – С. 128–130, 139, 140, 158, 159, 179, 258, 268.

266. * **Протокол № 83** от 9 октября 1937 г. заседания особой тройки УНКВД Ленинградской области // Ленинградский мартиролог. 1937 – 1938. – СПб., 1998. – Т. 3. – С. 172 : Підмогильного Валериана Петровича – расстрелять.

267. **Багаття** : Б. Антоненко-Давидович очима сучасників / упоряд. Б. Тимошенко. – К. : Вид-во ім. О. Теліги, 1999. – С. 8, 26, 30, 37, 74, 90, 98, 99, 231, 363, 390, 425.

268. **Голубєва, З. С.** Двадцять роки ХХ століття. – Зошит 1 : Літ. життя доби як об'єкт наук. дослідж. / З. С. Голубєва. – Х. : РА-Каравела, 2000. – С. 39, 59, 64, 67, 70, 76, 78, 79, 92, 111–113, 115.

269. **Логвиненко, Н.** Валер'ян Підмогильний : урок вивчення біогр. письм. / Н. Логвиненко // Укр. мова та л-ра. – 2000. – № 37. – С. 8–10.

270. * **Пшеничний, Ю.** Судна сурма Валер'яна Підмогильного / Ю. Пшеничний // Зоря (Дніпропетровськ). – 2000. – 23, 25, 27 трав.

271. **Валер'ян Підмогильний** : [корот. біогр. довід.] // Українське слово : хрестоматія укр. л-ри та літ. критики ХХ ст. : у 4 кн. / упоряд. В. Яременко. – К., 2001. – Кн. 2. – С. 480 : фотогр.

272. * **Ведєнєєв, Д.** Українські Соловки / Д. Ведєнєєв, С. Шевченко. – К. : ЕксОб, 2001. – С. 91–96.

273. **Воронцова, О.** "Ланка" – МАРС у літературній ситуації 20-х років / О. Воронцова // Вісн. Луган. держ. пед. ун-ту ім. Т. Шевченка. Філол. науки. – 2001. – № 2. – С. 20–28.

Участь В. Підмогильного у діяльності "Ланки" та МАРСу.

274. * **Крячок, М. І.** Документи письменника "розстріляного відродження" : (до 100-річчя від дня народж. В. П. Підмогильного) / М. І. Кря-

чок // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство : міжвід. наук. зб. – К., 2001. – Вип. 4. – С. 527–540.

275. **Лавріненко, Ю.** Валеріян Підмогильний : [корот. біогр. нарис] / Ю. Лавріненко // Дивослово. – 2001. – № 2. – С. 9–10 : фотогр.

276. **Васьківська, О.** Підмогильний Валер'ян Петрович : [корот. нарис життя і творчості] / О. Васьківська // Вісн. книжк. палати. – 2001. – № 2. – С. 38–39.

277. * **Бурлаков, С.** Валер'ян Підмогильний / С. Бурлаков // Літ. Придніпров'я. – 2001. – № 2. – С. 1.

278. * **Шкляр, А.** На зламі доріг : (пам'яті В. Підмогильного) / А. Шкляр // Там само. – С. 1.

279. **Левінець, П.** Проза великого Міста : [до 100-річчя з дня народж. В. Підмогильного] / П. Левінець // День. – 2001. – 6 лют. – С. 6 : фотогр.

280. * **Безуглий, М.** Подвиг письменника : [до 100-річчя з дня народж. В. Підмогильного] / М. Безуглий // Січеслав. край. – 2001. – 7 лют. – С. 4.

281. * **Ананченко, Т.** Полинова зоря Валер'яна Підмогильного / Т. Ананченко // Дум. площа. – 2001. – 9 берез. – С. 6, 12.

Гусейнов, Г. Господні зерна : худож.-докум. життєпис : у 8 кн. – Д. : Січ, 2000 – 2004. –

282. Кн. 6. – 2002. – С. 328, 338.

283. Кн. 7. – 2003. – С. 73, 744.

284. Кн. 8. – 2004. – С. 145, 413, 847, 850.

285. **Бойко, Л. С.** Подвижник духу : док. і факти з життя Б. Антоненка-Давидовича / Л. С. Бойко. – К. : Пульсари, 2003. – С. 13, 37, 44–47, 49, 59, 61, 62, 65–67, 69, 72–78, 82–84, 88, 92, 93, 102, 164, 165, 288, 290, 305, 316, 318, 334, 368.

286. **Кудря, Г. М.** Людина – найбільша цінність / Г. М. Кудря // Місто / В. Підмогильний. – Х., 2003. – С. 3–18.

287. **Слабошпицький, М.** Поет із пекла (Тодось Осьмачка) / М. Слабошпицький. – К. : Ярославів вал, 2003. – С. 41–49 : про В. Підмогильного.

288. **Бойко, Л.** З когорти одержимих : життя і творчість Б. Антоненка-Давидовича в літ. процесі ХХ ст. / Л. Бойко. – 2-ге вид. – К. : Києво-

Могилян. акад., 2004. – С. 8, 103, 125, 159, 207, 318, 466 : згадується В. Підмогильний.

289. **Васьківська, О.** Підмогильний Валер'ян Петрович (1901 – 1937) / О. Васьківська // Видатні постаті України : біогр. довід. – К., 2004. – С. 620–622.

290. **Дмитренко, В. І.** Літературна організація київських митців "Ланка" – МАРС : історія створення, єдині тенденції творчості : [у т. ч. про роль В. Підмогильного у створенні та діяльності орг.] / В. І. Дмитренко // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту ім. Т. Шевченка. Філол. науки. – 2004. – № 7. – С. 69–77.

291. **Валер'ян Підмогильний (1901 – 1937) :** [нарис життя та творчості] // Усі українські письменники / упоряд. : Ю. І. Хізова, В. В. Щоголева. – Х., 2005. – С. 15–20 : фотогр.

292. **Дмитренко, В.** Інтелектуальний портрет В. Підмогильного в листах із Соловків / В. Дмитренко // Документалістика на порозі ХХІ століття : проблеми теорії та історії : матеріали Всеукр. наук. конф. – Луганськ, 2005. – С. 15–19.

293. **Валер'ян Підмогильний (1901 – 1937) :** [корот. біогр. довідка] // Срібний птах : хрестоматія з укр. л-ри для 11 кл. загальноосвіт. навч. закладів. – К., 2006. – Ч. 1. – С. 174.

294. **Шевченко, С. В.** Архіпелаг особливого призначення : [про українців – в'язнів Соловец. табору] / С. В. Шевченко. – К. : Фенікс, 2006. – С. 7, 52–54, 56, 195, 206, 225.

295. **Кравченко, О. Л.** "Ланка" – МАРС у літературній дискусії 1925 – 1928 рр. / О. Л. Кравченко // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту ім. Т. Шевченка. Філол. науки. – 2006. – № 1. – С. 90–94 : про В. Підмогильного.

296. * **Мазуренко, І.** Три вечори з Валер'яном : до 105-ї річниці з дня народж. В. Підмогильного / І. Мазуренко // Січеслав. – 2006. – № 1. – С. 34–48.

297. **Підмогильний Валер'ян Петрович (2.02.1901 – 3.11.1937) //** Мала філологічна енциклопедія / уклали : О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк. – К., 2007. – С. 310–311 : фотогр.

298. * **Пшеничний, Ю.** Остання мить на землі, або куля № 188 : [про загибель В. Підмогильного] / Ю. Пшеничний // Зоря (Дніпропетровськ). – 2007. – 3 листоп.

299. **Лещенко, О.** Інтелектуальний прозаїк / О. Лещенко // Місто / В. Підмогильний. – К., 2008. – С. 3–8.

300. **Міхно, О.** Організація дослідницької діяльності учнів під час вивчення життєвого і творчого шляху В. Підмогильного / О. Міхно // Укр. мова і л-ра в шк. – 2008. – № 2. – С. 26–31.

301. * **Пшеничний, Ю.** Куля № 188 : остання путь В. Підмогильного / Ю. Пшеничний // День. – 2008. – 7 листоп. – С. 8.

302. **Колядинська, Т.** Смерть до річниці революції : [про В. Підмогильного та Г. Епіка : за матеріалами бесіди з письм. М. Чабаном] / Т. Колядинська // Голос України. – 2009. – 11 листоп. – С. 14.

303. * **Кокошко, Ю.** "Невеличка драма" : [109 лет со дня рождения В. Підмогильного] / Ю. Кокошко // Днепр вечерний. – 2010. – 2 фебр.

304. **Чабан, М.** Письменник із покоління, що билося під Крутами : до 110-річного ювілею В. Підмогильного стали відомі нові факти з його біографії : бесіда з краєзнавцем М. Чабаном / записав В. Рижков / М. Чабан // День. – 2011. – № 19–20. – С. 9 : фотогр.

* * *

305. **Tarnawsky, M.** "Nevtomnyi Honets v Maibutnie" : an Existential Reading of Valerian Pidmohylny's "Misto" / M. Tarnawsky // Journal of Ukrainian Graduate Studies. – 1979. – № 2. – P. 3–19.

306. **Shevchuk, V.** Valerian Pidmohilny : Fame and Oblivion / V. Shevchuk // Ukraine. – 1988. – № 10. – P. 28–29.

307. * **Nazaruk, B.** Spóźniony Powrót Waleriana Pidmohylnego / B. Nazaruk // Tworczosć. – 1989. – № 9. – С. 125–128.

308. **Pidmohylny Valerian** // Encyclopedia of Ukraine. – Toronto ; Buffalo ; London, 1993. – Vol. 4. – P. 22.

309. * **Tarnawsky, M.** Between reason and irrationality : The Prose of Valerian Pidmohylny. – Toronto ; Buffalo ; London : University of Toronto, 1994.

2.2 ЛІТЕРАТУРНА ТВОРЧІСТЬ В. ПІДМОГИЛЬНОГО

310. **Якубовський, Ф.** Силуети сучасних українських письменників / Ф. Якубовський. – К. : Пролетар. правда, [б. р.]. – С. 45–46/

311. * **Юноша, В.** Поет чарів ночі / В. Юноша // Вир революції : збірник. – Катеринослав, 1921. – С. 93–101.

312. **Те саме** // Молитва Богу невідомому : літ.-крит. статті / П. Єфремов ; упоряд. М. Чабан. – Д., 1993. – С. 31–41.

313. **Поліщук, В.** Нові сили : [огляд творчості молодих письм., у т. ч. В. Підмогильного] / В. Поліщук // Вісті ВУЦВК. – 1921. – 22 жовт.

314. **Шестерня, Б.** "Гопакадемики" : [фейлетон про літ. вечір у міськомі ВУАН за участю В. Підмогильного, М. Зерова, Т. Осьмачки, М. Рильського] / Б. Шестерня // Більшовик. – 1923. – 28 верес.

315. **Доленго, М.** Нотатки до історії жовтневої прози та епосу / М. Доленго // Жовтневий зб. – К., 1924. – С. 104–115. – С. 110–111 : про творчість В. Підмогильного.

316. **Доленго, М.** Імпресіоністичний ліризм у сучасній українській прозі / М. Доленго // Червон. шлях. – 1924. – № 1–2. – С. 167–173. – С. 171–172 : про прозу В. Підмогильного.

317. **Доленго, М.** Трагедія непотрібної трагічності : (з приводу творів В. Підмогильного) / М. Доленго // Червон. шлях. – 1924. – № 4–5. – С. 264–272.

318. **Коваленко, Б.** Літературний Київ : [огляд] / Б. Коваленко // Гарт. : альм. київ. філії спілки пролетар. письм. – К., 1925. – С. 111–152. – С. 137 : про творчість В. Підмогильного.

319. **Шамрай, А.** Українська література / А. Шамрай. – Х. : Рух, 1927. – С. 181–183.

320. **Якубовський, Ф.** Українська художня проза в Києві : [огляд] / Ф. Якубовський // Глобус. – 1927. – № 4. – С. 55–58 : фотогр. – С. 56 : про оповідання В. Підмогильного.

321. **Доленго, М.** Післяжовтнева українська література / М. Доленго // Червон. шлях. – 1927. – № 11. – С. 154–172. – С. 162, 165, 166 : про В. Підмогильного.

322. **Мотузка, М.** Село й місто в творчості В. Підмогильного / М. Мотузка // Критика. – 1928. – № 6. – С. 34–50.

323. **Якубовський, Ф.** На шляху до роману (В. Підмогильний, Є. Плужник, Ю. Яновський, Ю. Смолич) / Ф. Якубовський // Від новели до роману : етюди про розвиток укр. худож. прози ХХ ст. / Ф. Якубовський. – К., 1929. – С. 202–225.

324. **Музичка, А.** Творча метода Валеріяна Підмогильного / А. Музичка // Червон. шлях. – 1930. – № 10. – С. 107–121 ; № 11–12. – С. 126–137.

325. **Колесник, П.** Валеріян Підмогильний : (крит. нарис) / П. Колесник. – Х. : ЛіМ, 1931. – 32 с.

326. **Гальчук, М.** Літературне життя на підсоветській Україні / М. Гальчук. – Ч. 1 : Проза 1920 – 30-х років. – Мюнхен ; Париж : Спілка Укр. Молоді, 1952. – про прозу В. Підмогильного: С. 27.

327. **Голубєва, З.** Український радянський роман 20-х років / З. Голубєва. – Х. : Вид-во Харк. ун-ту, 1967. – С. 104–106, 125, 129, 142–143, 146, 147, 208, 209.

328. * **Ласло-Куцюк, М.** Валер'ян Підмогильний / М. Ласло-Куцюк // Українська радянська література. – Бухарест, 1976. – С. 65–71.

329. * **Ласло-Куцюк, М.** Архітектоніка роману / М. Ласло-Куцюк // Засади поетики / М. Ласло-Куцюк. – Бухарест, 1983. – С. 230–260. – С. 250–254 : про В. Підмогильного.

330. **Шевчук, В.** Завжди сучасна школа : [про творчість В. Підмогильного] / В. Шевчук // Україна. – 1988. – № 8. – С. 8–11 : фотогр.

331. **Шевчук, В.** У світі прози Валер'яна Підмогильного / В. Шевчук // Місто : роман, оповідання / В. Підмогильний. – К., 1989. – С. 3–13.

332. **Те саме** // Репресоване "відродження" / упоряд. О. І. Сидоренко, Д. В. Табачник. – К., 1993. – С. 277–289.

333. **Те саме** // Дорога в тисячу років : роздуми, статті, есе / В. Шевчук. – К., 1990. – С. 354–360.

334. **Мельник, В.** Не изменивший себе : [о творчестве В. Підмогильного] / В. Мельник // Дружба народів. – 1989. – № 9. – С. 180–184.

335. **Слабошпицький, М.** Напруга ніжної душі : [про творчість В. Підмогильного] / М. Слабошпицький // Радян. жінка. – 1991. – № 7. – С. 9 : портр.

336. **Коломієць, Л.** Мала проза В. Підмогильного / Л. Коломієць // Радуга. – 1991. – № 9. – С. 111–114.

337. **Ставицька, Л.** І кожна мить – коштовна намистина : [проза В. Підмогильного] / Л. Ставицька // Друг читача. – 1991. – № 22. – С. 4 : портр.

338. **Коломієць, Л. В.** Особливості поетики художньої прози Валер'яна Підмогильного : автореф. дис. ... канд. філол. наук / Л. В. Коломієць ; КНУ ім. Т. Шевченка. – К., 1992. – 22 с.

339. **Коломієць, Л.** Український ренесанс : у пошуках індивідуальності : [інтелектуал. проза В. Підмогильного] / Л. Коломієць // Слово і час. – 1992. – № 10. – С. 64–70.

340. * **Шевчук, В.** Екзистенціальна проза В. Підмогильного / В. Шевчук // Місто : роман та оповідання / В. Підмогильний. – К., 1993. – С. 5–20.

341. * **Чабан, М.** Незнана грань таланту : В. Підмогильний – дитячий письменник / М. Чабан // Борисфен. – 1993. – № 3. – С. 8.

342. **Мельник, В. О.** Суворий аналітик доби : Валер'ян Підмогильний в ідейно-естетичному контексті української прози першої половини ХХ ст. / В. О. Мельник ; Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАНУ. – К. : "ВІПОЛ", 1994. – 320 с.

343. **Єфремов, С.** Історія українського письменства / С. Єфремов. – К. : Femina, 1995. – С. 661 – 666 : про твори В. Підмогильного.

344. **Сеник, Л. П.** Український роман 20-х років : проблема національної ідентичності : автореф. дис. ... доктора філол. наук / Л. Т. Сеник ; Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАНУ. – К., 1995. – 40 с. – С. 11, 13, 16, 18, 25, 26, 37 : про повісті і романи В. Підмогильного.

345. * **Дашко, О.** Тема дому у І. Багряного та В. Підмогильного в контексті слов'янської літератури / О. Дашко // Пробл. славістики. – Луцьк, 1996. – Вип. 1. – С. 49–52.

346. **Коломієць, Л.** "Божевільні" образи з "божевільними" вчинками : проблема репресивного суспільства у творчості Валер'яна Підмогильного / Л. Коломієць // Літ. Україна. – 1996. – 8 лют. – С. 5 : фотогр.

347. **Мельник, В. О.** Валер'ян Підмогильний (1901 – 1937) / В. О. Мельник // Гроно нездоланих співців : літ. портр. укр. письм. ХХ ст., твори яких увійшли до оновл. шкіль. програм : навч. посіб. для вчителів та учнів старших кл. серед. шк. – К., 1997. – С. 192–202.

348. * **Ковальчук, О.** "Ідеологізоване" тіло як фактор буття : (версія В. Підмогильного) / О. Ковальчук // Сучасність. – 1997. – № 7–8. – С. 198 – 200.

349. * **Дуб, К. С.** Українська новела 20 – 30-х років ХХ століття (М. Хвильовий. В. Підмогильний) : спецкурс К. С. Дуб. – Д. : ДДУ, 1998. – 64 с.

350. **Гаєвська, Н.** Проблема хліба (на прикладі малої прози Б. Лепкого та В. Підмогильного) / Н. Гаєвська, В. Колп // Наук. зап. Терноп. пед. ун-ту. Сер. Літературознавство. – 1998. – Вип. 3. – С. 43–51.

351. * **Кудря, Г. М.** Романи В. Підмогильного в оцінці Ю. Бойка-Блохина / Г. М. Кудря // Харків 30 – 40-х рр. ХХ ст. : Література. Історія. Мистецтво : матеріали Міжнар. наук. конф. до ювілею проф. Ю. Бойка-Блохина. – Х., 1998. – С. 50–53.

352. **Михайловська, Н.** Трагічні оптимісти : екзистенц. філософування в укр. л-рі ХІХ – першої половини ХХ ст. / Н. Михайловська. – Л. : Світ, 1998. – С. 141–156 : В. Підмогильний про абсурдність буття української людини початку ХХ ст.

353. **Шерех, Ю.** Пороги і запоріжжя. Література. Мистецтво. Ідеології : у 3 т. / Ю. Шерех. – Х. : Фоліо, 1998. – Т. 1. – С. 51, 53–55, 79, 81–91, 347, 377, 434–442, 447, 475.

354. **Дробот, І.** "Темний континент" Валер'яна Підмогильного / І. Дробот // Магістеріум : наук. зб. – К., 1999. – Вип. 2 : Літературознав. студії. – С. 40–46.

355. **Калініченко, О. В.** Деякі аспекти наукового осмислення спадщини Валер'яна Підмогильного / О. В. Калініченко // Вісн. ХНУ. Сер. Філологія. – 1999. – Вип. 426. – С. 282–288.

356. **Мялковська, Л. М.** Абстрактні іменники на "-ість" як компонент ідіостилю Валер'яна Підмогильного / Л. М. Мялковська // Філол. студії. – Луцьк, 1999. – № 2. – С. 77–83.

357. **Мялковська, Л. М.** Макрополе метонімічного значення лексеми "місто" в художніх творах В. Підмогильного / Л. М. Мялковська // Філол. студії. – Луцьк, 1999. – № 3. – С. 77–81.

358. **Мялковська, Л. М.** "Думка", "душа" – ключові слова ідіостилю В. Підмогильного / Л. М. Мялковська // Наук. вісн. Волин. держ. ун-ту. Філол. науки. – Луцьк, 1999. – № 6. – С. 49–53.

359. **Оришака, Ю. М.** Постать Валер'яна Підмогильного в українській літературі ХХ століття : філософ. пошуки, творчі надбання // Україна на порозі третього тисячоліття : духовність і худож.-естет. культура. – К., 1999. – С. 213–217.

360. **Павличко, С. Д.** Дискурс модернізму в українській літературі : монографія. – 2-ге вид., перероб. і допов. / С. Д. Павличко. – К. : Либідь, 1999. – С. 175, 176, 203, 209–230, 232, 260–262, 265, 286, 294, 347, 369, 434.

361. **Пилипчук, Т.** Міфопоетичні елементи у новелістиці В. Підмогильного : особливості функціонування жовтого кольору / Т. Пилипчук // Вісн. ХНУ Сер. Філологія. – 1999. – № 448. – С. 231–234.

362. **Колп, В.** Мала проза Валер'яна Підмогильного (риси екзистенціалізму) / В. Колп // Слово і час. – 1999. – № 2. – С. 47–51.

363. * **Луцій, С. І.** Плужник і Підмогильний : в складних філософських пошуках / С. І. Луцій // Укр. мова та л-ра. – 1999. – 4 січ.

364. **Дмитренко, В. І.** Трагедія людської індивідуальності в українській прозі 20-х рр. (на прикладі творів М. Хвильового, В. Підмогильного та Б. Антоненка-Давидовича) / В. І. Дмитренко // Вісн. Луган. держ. пед. ун-ту. Філол. науки). – 2000. – № 5. – С. 43–47.

365. **Калініченко, О. В.** В. Підмогильний в оцінці зарубіжного літературознавства / О. В. Калініченко // Вісн. ХНУ. Сер. Філологія. – 2000. – № 473. – С. 328–333.

366. **Корольова, А. В.** Лінгвопоетика як діалог мовної і поетичної структур (на матеріалі творів В. Підмогильного) / А. В. Корольова // Вісн. Київ. лінгвіст. ун-ту. Сер. Філологія. – 2000. – Т. 3. – № 1. – С. 45–49.

367. **Кудря, Г. М.** Фройдизм у творчості В. Підмогильного / Г. М. Кудря // Літературознавчі обрії : праці молодих учених України. – К., 2000. – Вип. 1. – С. 77–81.

368. **Михайлин, І.** Головна філософська проблематика художньої прози Валер'яна Підмогильного / І. Михайлин // Літературознавство : [матеріали IV конгр. Міжнар. Асоц. українців] : доп. та повідомл. – К., 2000. – Кн. 2. – С. 91–98.

369. **Монахова, Н.** Проза Валер'яна Підмогильного : гендерний аспект / Н. Монахова // Актуальні проблеми сучасної філології. Літературознавство : зб. наук. пр. – Рівне, 2000. – Вип. 8. – С. 199–216.

370. **Мялковська, Л. М.** "Чуття є віковічні підбурювачі думки ..." : (про наскрізні образи "чуття" і "думка" у творах В. Підмогильного) Л. М. Мялковська // Лінгвістичні дослідження : зб. наук. пр. – Х., 2000. – Вип. 3. – С. 37–41.

371. **Сорока, М.** Полярність як принцип рівноваги в українській літературі 1920-х рр. (на прикладі творчості М. Хвильового і В. Підмогильного) / М. Сорока // Літературознавство : [матеріали IV конгр. Міжнар. асоц. українців] : доп. та повідомл. – К., 2000. – С. 312–317.

372. **Хланьова, Т.** Проблематика християнської моралі у малій прозі Валер'яна Підмогильного у зв'язку з філософією Ніцше / Т. Хланьова // Біблія і культура. – Чернівці, 2000. – Вип. 1. – С. 115–119.

373. **Мовчан, Р.** Проза Валер'яна Підмогильного. Доля. Людина. Стиль / Р. Мовчан // Дивослово. – 2000. – № 1. – С. 52–56.

374. **Костенко, Х.** Портрет у малій прозі Валер'яна Підмогильного : екзистенц. ракурс / Х. Костенко // Укр. мова та л-ра. – 2000. – № 37. – С. 10–11.

375. **Калініченко, О. В.** Новели В. Підмогильного : жанрово-стильова своєрідність : автореф. дис. ... канд. філол. наук / О. В. Калініченко ; ХНУ ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2001. – 17 с.

376. **Кудря, Г. М.** Художні пошуки Валер'яна Підмогильного : концепція людини, риси національної ментальності : автореф. дис. ... канд. філол. наук / Г. М. Кудря ; ХНУ ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2001. – 17 с.

377. **Козир, О. В.** Психоаналіз – домінанта творчості Валер'яна Підмогильного і Гео Шкурупія / О. В. Козир // Актуальні проблеми літературознавства. – Д., 2001. – Т. 10. – С. 127–132.

378. **Кудря, Г. М.** Психоаналітичний дискурс у творчості Валер'яна Підмогильного / Г. М. Кудря // Актуальні проблеми літературознавства : зб. наук. пр. – Д., 2001. – Т. 10. – С. 133–142.

379. **Мялковська, Л. М.** Стилїстика художньої прози Валер'яна Підмогильного : лексико-семантичні поля, тропи, стилїстичний синтаксис : автореф. дис. ... канд. філол. наук / Л. М. Мялковська ; Ін-т укр. мови НАНУ. – К., 2001. – 20 с.

380. **Деркач, Л.** Особливості естетичного завершення просторового цілого героя в оповіданнях В. Підмогильного / Л. Деркач // Філол. студії. – 2001. – № 4. – С. 11–18.

381. * **Дуб, К. С.** Поетика психологізму аналітичної прози В. Підмогильного в аспекті впливів французької літератури / К. С. Дуб // Література в контексті культури : зб. наук. пр. – Д., 2001. – Вип. 5. – С. 87–92.

382. **Стадніченко, О. О.** Мала проза Валер'яна Підмогильного : екзистенц. аспект / О. О. Стадніченко // Вісн. Запоріз. держ. ун-ту. Філол. науки. – 2001. – № 4. – С. 117–121.

383. **Луцій, С.** На варті страждань і пошуків людини : [огляд творчості В. Підмогильного] / С. Луцій // Укр. мова та л-ра. – 2001. – № 5. – С. 3–5.

384. **Слабошпицький, М.** Проза на всі часи : (до 100-річчя з дня народж. В. Підмогильного) / М. Слабошпицький // Уряд. кур'єр. – 2001. – 3 лют. – С. 8 : фотогр.

385. **Галета, О.** Криза раціоналізму у прозі Валер'яна Підмогильного / О. Галета // Укр. літературознавство : міжвідом. наук. зб. – Л., 2002. – Вип. 65. – С. 187–193.

386. **Терещенко, В.** Метафізика в літературі : від особистості до творчості (Микола Хвильовий, Валеріан Підмогильний, Петро Панч) / В. Терещенко // Від бароко до постмодернізму : зб. пр. каф. укр. та світ. літ., присвяч. пам'яті проф. В. Тимченка. – Х., 2002. – С. 121–128. – Бібліогр. : 16 назв.

387. **Цюп'як, І. К.** В. Підмогильний і М. Хвильовий : грані трагічного / І. К. Цюп'як // Таїни художнього тексту (до проблеми поетики тексту) : зб. наук. пр. – Д., 2002. – Вип. 2. – С. 36–41.

388. **Капленко, О.** Урбаністичні уявлення В. Підмогильного у світлі шпенглерівської концепції / О. Капленко // Слово і час. – 2002. – № 8. – С. 79–83.

389. **Досвід** кохання і критика чистого розуму : Валер'ян Підмогильний : тексти на конфлікт інтерпретацій / упоряд. О. Галета. – К. : Факт, 2003. – 432 с. – Із змісту : Проза життя / О. Галета ; "Невеличка драма" В. Підмогильного на тлі дійсності 20-х років / Ю. Бойко ; Білок і його забурення / Ю. Шерех ; Суворий аналітик доби Валер'ян Підмогильний в ідейно-естетичному контексті української прози першої половини ХХ ст. / В. Мельник ; Екзистенціальна проза Валер'яна Підмогильного / В. Шевчук ; Інтелектуальна проза Петрова й Підмогильного / С. Павличко ; "Невеличка драма" Валер'яна Підмогильного : парадокси тілесності / Н. Монахова.

390. **Котик, І.** Ірраціональне / раціональне в характерах героїв Валер'яна Підмогильного / І. Котик // Слово і час. – 2003. – № 5. – С. 64–70.

391. **Тарнавський, М.** Між розумом та ірраціональністю : проза В. Підмогильного / М. Тарнавський ; пер. з англ. В. Г. Триліс. – К. : Пульсари, 2004. – 232 с.

392. **Наєнко, М.** Підмогильний як художник і "ворог режиму" / М. Наєнко // Слово і час. – 2004. – № 6. – С. 71–74. – Рец. на кн. : Між розумом та ірраціональністю : проза В. Підмогильного / М. Тарнавський. – К. : Пульсари, 2004. – 232 с.

393. **Харлан, О. Д.** Мала проза В. Підмогильного і Б. Шульца : екзистенц. аспект катастрофізму / О. Д. Харлан // Українське літературно-мистецьке Відродження 20-х років ХХ століття : питання стилю, проблематики, поетики, мови : зб. пр. за матеріалами всеукр. наук. конф. (Черкаси, 11 – 12 трав. 2005 р.). – Черкаси, 2005. – С. 211–219.

394. **Войтенко, В.** Талант у країні пінгвінів [проза В. Підмогильного] / В. Войтенко // Слово Просвіти. – 2005. – № 31. – С. 10.

395. **Ганошенко. Ю. А.** Міф, архетип, традиційний образ в інтелектуальному романі 20 – 30-х рр. ХХ ст. : автореф. дис. ... канд. філол. наук / Ю. А. Ганошенко ; ХНУ ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2006. – 19 с.

Серед інших розглядаються романи В. Підмогильного.

396. **Дмитренко, В. І.** Модерністичні мотиви творчості письменників літературної організації "Ланка" – МАРС як наближення до європейської традиції / В. І. Дмитренко // Актуальні проблеми слов'янської філології : міжвуз. зб. наук. ст. – К., 2006. – Вип. 11. – Ч. 2. – С. 200–209.

Серед інших розглядається творчість В. Підмогильного.

397. **Фоменко, В.** Іманентність урбаністичного мотиву в прозі В. Підмогильного / В. Фоменко // Наукові записки. Вип. 70 : філол. науки (літературознавство). – Кіровоград, 2006. – С. 300–305.

398. **Дуб, К.** Універсальні буття в новелістиці Валер'яна Підмогильного / К. Дуб // Свічадо. – 2006. – № 1. – С. 92–97.

399. **Мовчан, Р.** Стильовий етюд прозової моделі модернізму 20-х років ХХ століття / Р. Мовчан // Укр. мова й л-ра в серед. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2006. – № 2. – С. 70–82. – С. 71–75 : про творчість В. Підмогильного.

400. **Деркач, Л.** Наратологічний аналіз малої прози В. Підмогильного / Л. Деркач // Наук. вісн. Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки. – 2006. – № 7. – С. 207–213.

401. **Васьків, М. С.** Український роман 1920-х – початку 1930-х років : генерика й архітектоніка : монографія / М. С. Васьків. – Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О. А., 2007. – С. 9–11, 13, 16, 17, 22, 28, 29, 36, 37, 41, 43, 54, 76–98, 147, 162, 186, 187, 190.

402. **Деркач, Л. М.** Інтерференція дискурсу наратора і дискурсу героя у прозі В. Підмогильного / Л. М. Деркач // Актуальні проблеми філології та перекладознавства : зб. наук. пр. – Хмельницький, 2007. – Вип. 3. – Ч. 1. – С. 158–161.

403. **Деркач, Л.** Знаки абстрактного автора у прозі В. Підмогильного / Л. Деркач // Наук. зап. Тернопіл. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Сер. : Літературознавство. – Тернопіль, 2007. – Вип. 21. – С. 34–44.

404. **Деркач, Л.** Вияв моделі мономіфу Дж. Кемпбелла в наративних моделях прози В. Підмогильного / Л. Деркач // Наук. зап. Тернопіл. нац. пед. ун-ту. Сер. Літературознавство. – 2007. – Вип. 22. – С. 238–251.

405. **Дмитренко, В. І.** Голод 20-х років у творчості письменників літературної організації "Ланка" – МАРС / В. І. Дмитренко // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту ім. Т. Шевченка. Філол. науки. – 2007. – № 14. – С. 71–77. – С. 73–74: про оповідання В. Підмогильного "Собака", "Проблема хліба" і "Син".

406. **Лепьохін, Є. О.** Типологія персонажів А. Камю та В. Підмогильного на основі вчення С. Кіркегарда про три способи життя / Є. О. Лепьохін // Актуальні проблеми філології та перекладознавства : зб. наук. пр. – Хмельницький, 2007. – Вип. 3. – Ч. 1. – С. 303–306.

407. **Луцій, С.** Філософські ідеї Г. Сковороди у прозі В. Підмогильного / С. Луцій // Григорій Сковорода – духовний орієнтир для сучасності : наук. матеріали XIII Сковородинів. читань. – К., 2007. – Кн. 1. – С. 137–150.

408. **Ткачук, М. П.** Наративні моделі українського письменства / М. П. Ткачук. – Тернопіль : ТНПУ, Медобори, 2007. – С. 346–365 : Наратив прозових творів Валер'яна Підмогильного.

409. **Філатова, О.** Екзистенціальні моделі буття В. Підмогильного : синтез авторської художньої свідомості / О. Філатова // Наук. зап. Тернопіл. нац. пед. ун-ту. Сер. Літературознавство. – 2007. – Вип. 22. – С. 189–196.

410. **Харлан, О. Д.** Катастрофізм текстуального простору малої прози В. Підмогильного / О. Д. Харлан // Мова і культура. – К., 2007. – Вип. 9. – Т. 12. – С. 91–97.

411. **Харлан, О. Д.** Екзистенційна модель катастрофізму в українській та польській літературі міжвоєнного двадцятиліття (на матеріалі прози В. Підмогильного та Б. Шульца) / О. Харлан // Укр. мова і л-ра в шк. – 2007. – № 1. – С. 51–54.

412. **Агеєва, В.** Жіночий простір : фемініст. дискурс укр. модернізму / В. Агеєва. – К. : Факт, 2008. – С. 69, 95–103, 117, 128, 136–139, 250, 313 : про творчість В. Підмогильного.

413. **Деркач, Л. М.** Наративні моделі у прозі Валер'яна Підмогильного : автореф. дис. ... канд. філол. наук / Л. М. Деркач ; КНУ ім. Т. Г. Шевченка. – К., 2008. – 20 с.

414. **Харлан, О.** Дискурс катастрофізму в українській та польській прозі (1918–1939) : монографія / О. Харлан. – К. : Освіта України, 2008. – С. 14, 25, 36, 38, 73, 108, 111, 112, 115–122, 139, 203, 204, 207, 210.

415. **Деркач, Л. М.** Наративні стратегії зображення онтологічної сутності тілесності у прозі В. Підмогильного / Л. Деркач // Актуальні проблеми слов'янської філології. Лінгвістика і літературознавство : міжвуз. зб. наук. ст. – К., 2008. – Вип. 15. – С. 277–282.

416. **Нестелєєв, М. А.** Суїцидальні мотиви в ранніх творах В. Підмогильного (психоаналітична парадигма) / М. А. Нестелєєв // Актуальні проблеми слов'янської філології : міжвуз. зб. наук. ст. – К., 2008. – Вип. 19. – С. 301–307.

417. * **Протасова, Г. В.** Ніцшеанський дискурс у прозі Валер'яна Підмогильного / Г. В. Протасова // Актуальні проблеми слов'янської філології : міжвуз. зб. наук. ст. – К., 2008. – Вип. 19. – С. 417–430.

418. **Васьків, М. С.** Романні форми в українській літературі 1920 – 30-х років : монографія / М. С. Васьків. – Кам'янець-Подільський О. А., 2009. – С. 27, 46, 176, 177, 309.

419. **Дмитренко, В. І.** Творчість митців об'єднання "Ланка" – МАРС у літературному процесі першої третини ХХ століття : аспекти перцепції та рецепції : автореф. дис. ... д-ра філол. наук / В. І. Дмитренко ; КНУ ім. Т. Шевченка. – К., 2009. – С. 1–3, 6, 8–12, 14–17, 20, 21, 23, 24, 26, 27, 30–32.

420. **Дмитренко, В. І.** Літературний дискурс "Ланки" – МАРСу першої третини ХХ століття : монографія / В. І. Дмитренко. – Луганськ : Вид-во ДЗ "ЛНУ ім. Т. Шевченка", 2009. – С. 5, 7, 8, 10–14, 16, 19, 20, 22–27, 29–33, 35–41, 43, 46, 56, 57, 59, 62, 63, 67–70, 79, 88, 98, 99, 101, 102, 108–114, 124, 129, 130, 133, 136–141, 146, 154, 167, 198, 202, 203, 207–210, 220–223, 231, 235, 237–239, 244, 245, 249, 250.

421. **Мовчан, Р. В.** Модернізм в українській прозі 1920-х років : генезис, поетика, стратегії : автореф. дис. ... д-ра філол. наук ; Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАНУ. – К., 2009. – 40 с.

Серед інших розглядаються твори В. Підмогильного.

422. * **Чумак, М. М.** Концепція людини у творчості В. Підмогильного / М. М. Чумак // Філологічні читання до 205-річчя Харківського уні-

верситету : тези доп. II регіон. студент. наук. конф. 21 квіт. 2009 р. – Х., 2009. – С. 12–14.

423. * **Печарський, А.** Психологічні горизонти творчості Валер'яна Підмогильного : історія, факти, інтерпретації / А. Печарський // Укр. слово. – 2009. – 26 листоп.

424. **Печарський, А.** Художній світ Валер'яна Підмогильного в задзеркаллі індивідуального і суспільного нарцисизму / А. Печарський // Вісн. Черкас. ун-ту. Філол. науки. – 2010. – Вип. 178. – С. 64–71.

425. * **Гусейнова, О.** Стратегії читання "київського тексту" в урбаністичній прозі Валер'яна Підмогильного / О. Гусейнова // Укр. мова та л-ра. – 2010. – № 22. – С. 11–13.

2.2.1 Окремі твори

426. **Дуб, К. С.** Психограма новели В. Підмогильного "Ваня" / К. С. Дуб // Література в контексті культури : зб. наук. пр. – Д., 2001. – Вип. 6. – С. 94–101.

427. **Дуб, К.** Новела В. Підмогильного "Ваня" в контексті світової літератури / К. Дуб // Література. Фольклор. Проблеми поетики. – К., 2002. – Вип. 10. – С. 96–101.

428. **Мафтин, Н. В.** Західноукраїнська та еміграційна проза 20–30-х років ХХ століття : парадигма реконквісти : монографія / Н. В. Мафтин. – Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2008. – С. 310–315 : Порівняння новели І. Черняви "Екзекуція" з оповіданням В. Підмогильного "Ваня".

429. **Мафтин, Н.** Загроза людського в людині : ерос – танатос парадигма фрейдизму як генеральний алгоритм побудови новелістичного сюжету : В. Підмогильний "Ваня" – І. Чернява "Екзекуція" / Н. Мафтин // Укр. мова й л-ра в серед. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2008. – № 7–8. – С. 130–137.

430. * **Задворна, К. В.** Проблема дитячої жорстокості в оповіданні В. Підмогильного "Ваня" і романі В. Голдінга "Володар мух" / К. В. Задворна // Актуальні проблеми іноземної філології : лінгвістика та літературознавство : міжвуз. зб. наук. ст. – К., 2009. – Вип. 3. – С. 541–548.

431. **Дорошкевич, О.** Літературний рух на Україні в 1924 році / О. Дорошкевич // Життя й революція. – 1925. – № 3. – С. 61–68. – С. 66 : про нову збірку В. Підмогильного "Військовий літун".

432. **Калініченко, О.** Психологізм як елемент поетики новели В. Підмогильного "Добрий Бог" / О. Калініченко // Вісн. ХНУ. Сер. Філологія. – 2000. – № 491. – С. 558–562.

433. **Череватенко, Л.** З життя лихого суспільства : [передм. до публ. оповідання В. Підмогильного "З життя будинку № 29"] / Л. Череватенко // Дніпро. – 1991. – № 2. – С. 176–178.

434. **Калініченко, О.** Час і простір у новелі Валер'яна Підмогильного "Іван Босий" / О. Калініченко // Вісн. ХНУ. Сер. Філологія. – 2002. – Вип. 34. – № 538. – С. 353–356.

435. **Просалова, В. А.** Оповідання В. Підмогильного "Іван Босий" у контексті "Філософії серця" / В. А. Просалова, О. А. Хамедова // Літературознавчий збірник. – Донецьк, 2002. – Вип. 9. – С. 140–148.

436. **Нові** видання "Книгоспілки" : [вийшов у світ роман В. Підмогильного "Місто"] // Нова громада. – 1928. – № 9. – 3-я с. обкл.

437. **Єфремов, П.** Про роман В. Підмогильного "Місто" : (нотатки читача) / П. Єфремов // Плуг. – 1928. – № 9. – С. 66–72.

438. **Ніковський, А.** Про "Місто" В. Підмогильного / А. Ніковський // Життя й революція. – 1928. – № 10. – С. 104–114.

439. **Якубовський, Ф.** На шляху до роману / Ф. Якубовський // Глобус. – 1928. – № 24. – С. 391–393 : фотогр. С. 393 : про роман В. Підмогильного "Місто".

440. **Лісовий, П.** Місто : [крит. нарис про роман В. Підмогильного "Місто"] / П. Лісовий // Культура і побут. – 1928. – № 21. – С. 4–5. – Дод. до газ. "Вісті ВУЦВК".

441. **Савченко, Я.** Проблеми культурної революції і українська радянська література : [серед інших творів розглядається роман В. Підмогильного "Місто"] / Я. Савченко // Пролетар. правда. – 1928. – 20 черв. – С. 3–4.

442. **Українська** книга на шляху до робітничого читача : [відгуки робітників про твори сучас. укр. письменників, зокрема про "Місто"]

В. Підмогильного] // Пролетар. правда. – 1928. – 20 черв. – С. 8. – Підпис : М. П.

443. **Студенти** про "Місто" В. Підмогильного : [у Харкові в центр. клубі пролетстуду пройшов літ. диспут, присвяч. новому роману В. Підмогильного] // Молодняк. – 1929. – № 1. – С. 113. – Підпис : Л. К-ський.

444. **Чумак, І.** Хто він: [фейлетон про роман В. Підмогильного "Місто"] / І. Чумак // Студент революції. – 1929. – № 2. – С. 35–38.

445. **Лакиза, П.** Історія одної кар'єри : [про роман "Місто"] / П. Лакиза // Молодняк. – 1929. – № 2. – С. 81–95 ; № 4. – С. 87–93 ; № 5. – С. 125–133.

446. **Те саме** // На межі / П. Лакиза. – Х., 1930. – С. 35–101.

447. **Степняк, М.** Очерки современного украинского романа: очерк 1 / М. Степняк // Крас. слово. – 1929. – № 4. – С. 90–96. – С. 95–96 : о романе В. Підмогильного "Місто".

448. **Могилянський, М.** Ні міста, ні села : (з приводу роману В. Підмогильного "Місто") / М. Могилянський // Червон. шлях. – 1929. – № 5–6. – С. 273–275.

449. **Хіба** це місто? : [комсомол. диспут на кінофабриці за романом В. Підмогильного "Місто"] // Літ. газ. – 1929. – № 6. – С. 7. – Підпис : В. П.

450. **З блокноту** читача : [нотатки про роман В. Підмогильного "Місто"] // Літ. газ. – 1929. – № 13. – С. 4. – Без підпису.

451. **Книги**, nereкомендуемые для закупки в библиотеки : [обзор] // Крас. библиотекарь. – 1930. – № 2. – С. 85–89. С. 86 : Підмогильний, В. Город : роман / пер. с укр. Б. Елисаветского. – М. ; Ленинград : Госиздат, 1930. – 302 с.

452. * **Василенко, П. В.** Підмогильний і його роман "Місто" / П. Василенко // Свобода. – 1954. – 3 груд.

453. **Звичайна, О.** Криве дзеркало : [про роман "Місто"] / О. Звичайна // Авангард. – 1955. – № 5–6. – С. 63–72.

454. **Шерех, Ю.** Людина і люди : ("Місто" В. Підмогильного) / Ю. Шерех // Нові дні. – 1955. – № 69. – С. 12–15.

Те саме // Не для дітей : літ.-крит. ст. і есеї / Ю. Шерех. – [Б. м.], 1964. – С. 83–96; Пороги і запоріжжя. Література. Мистецтво. Ідеології / Ю. Шерех. – Х., 1998. – Т. 1. – С. 81–91 ; Укр. мова та л-ра. – 2000. – № 37. – С. 6–8.

455. * **Чернова-Животко, О.** Роман "Місто" Підмогильного : враження і висновки / О. Чернова-Животко // Свобода. – 1955. – 12 квіт.

456. * **Ласло-Куцюк, М.** "Місто" В. Підмогильного і французький роман XIX століття / М. Ласло-Куцюк // Шукання форми / М. Ласло-Куцюк. – Бухарест, 1980. – С. 141–164.

457. **Матющенко, А.** Світло і тіні "Міста" : (роздуми над прочитаним) / А. Матющенко // Прапор. – 1990. – № 7. – С. 175–178.

458. **Мельник, В.** На перехресті міста і села : [сприйняття критикою кінця 1920-х – початку 1930-х років роману В. Підмогильного "Місто"] / В. Мельник // Слово і час. – 1990. – № 11. – С. 23–33.

459. * **Коломієць, Л. В.** Проблематика та структурна організація роману В. Підмогильного "Місто" / Л. В. Коломієць // Актуальні проблеми сучасного літературознавства та мовознавства : зб. наук. пр. – К., 1991.

460. * **Мельник, В.** На перехресті міста і села : (роман В. Підмогильного "Місто" у критиці 20-х років) / В. Мельник // Двадцять роки : літ. дискусії, полеміки. – К., 1991. – С. 212–260.

461. **Коломієць, Л.** "Місто" В. Підмогильного : проблематика та структурна організація / Л. Коломієць // Слово і час. – 1991. – № 5. – С. 64–70.

462. **Тарнавський, М.** "Невтомний гонець в майбутнє" : екзистенц. прочитання "Міста" Підмогильного / М. Тарнавський // Слово і час. – 1991. – № 5. – С. 56–63.

463. **Гриценко, О.** L'etranger у ролі попутника : [про роман "Місто"] / О. Гриценко // Всесвіт. – 1991. – № 12. – С. 169–174.

464. **Мялковська, Л. М.** Мовні концепти у романі В. Підмогильного "Місто" / Л. М. Мялковська // Українська мова : з минулого в майбутнє : зб. пр., поданих на наук. конф. – К., 1998. – С. 60–61.

465. **Луцій, С. І.** Український "Любий друг"? : ("Місто" В. Підмогильного) / С. І. Луцій // Слово і час. – 1998. – № 7. – С. 54–57.

466. **Луцій, С. І.** "Місто" В. Підмогильного – 70 / С. І. Луцій // Вітчизна. – 1998. – № 9–10. – С. 141–144.

До 70-річчя першої публікації роману.

467. **Пастух, Т. В.** Роман "Місто" Валер'яна Підмогильного : пробл. урбанізму та психологізму / Т. В. Пастух. – Луганськ : Книжк. світ, 1999. – 62 с.

468. **Щітка, Л.** Степан Радченко : спроба психоаналізу творчості : (роман В. Підмогильного "Місто") / Л. Щітка // Магістеріум : літературознав. студії. – К., 1999. – Вип. 2. – С. 93–97.

469. * **Кудря, Г. М. Ю.** Шерех-Шевельов про романи "Місто" й "Невеличка драма" В. Підмогильного / Г. М. Кудря // Вісн. ХНУ. Сер. Філологія. – 1999. – № 426. – С. 63–67.

470. **Кудря, Г. М.** До питання про архетипну структуру ситуації в художньому тексті : архетипні ідеї у романах "Місто" і "Невеличка драма" В. Підмогильного / Г. М. Кудря // Вісн. ХНУ. Сер. Філологія. – 1999. – № 448. – С. 234–237.

471. **Луцій, С. І.** Екзистенціальні проблеми в романах В. Підмогильного / С. І. Луцій // Вісник (Літературознавчі студії). – К., 1999. – Вип. 1. – С. 65–68.

Розглядаються романи "Місто" і "Невеличка драма".

472. **Луцій, С. І.** Художні моделі буття героїв в романі В. Підмогильного "Місто" / С. І. Луцій // Наукові читання – 1998. Праці молодих учених України. – К., 1999. – С. 149–174.

473. **Градовський, А.** Сповідь двох жуїрів : "Любий друг" Мопассана і "Місто" В. Підмогильного / А. Градовський // Зарубіж. л-ра в навч. закл. – 1999. – № 3. – С. 16–19.

474. **Ставицька, Л.** Мовно-образна структура роману В. Підмогильного "Місто" / Л. Ставицька // Дивослово. – 1999. – № 4. – С. 15–17; № 5. – С. 10–12.

475. **Луцій, С. І.** Художні моделі буття в романах В. Підмогильного : автореф. дис. ... канд. філол. наук / С. І. Луцій ; Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАНУ. – К., 2000. – 19 с.

Розглядаються романи "Місто" і "Невеличка драма".

476. **Мялковська, Л. М.** Лексико-семантичне поле "місто" (за романом В. Підмогильного "Місто") / Л. М. Мялковська // *Культура слова*. – К., 2000. – Вип. 55–56. – С. 22–25.

477. **Ярошевська, Л.** Проблема урбанізації та еволюція головного героя роману В. Підмогильного "Місто" / Л. Ярошевська // *Південний архів : зб. наук. пр. Філол. науки*. – Херсон, 2000. – Вип. 7. – С. 86–89.

478. **Пізнюк, Л.** Проблеми відчуження та абсурду в "Місті" В. Підмогильного / Л. Пізнюк // *Слово і час*. – 2000. – № 5. – С. 62–66.

479. * **Галета, О.** "Місто" і перехрестя / О. Галета // *Усе для школи : укр. л-ра. 10 кл.* – К., 2001. – Вип. 11. – С. 21–23.

480. **Ганошенко, Ю. А.** Мотив зустрічі в романі В. Підмогильного "Місто" (комунікативний аспект) / Ю. А. Ганошенко // *Актуальні проблеми літературознавства : зб. наук. пр.* – Д., 2001. – Вип. 10. – С. 60–65.

481. **Романенко, О. В.** Особа в інтелектуальній прозі 20-х років (В. Підмогильний "Місто", М. Івченко "Робітні сили") / О. В. Романенко // *Сучасний погляд на літературу : зб. наук. пр.* – К., 2001. – Вип. 5. – С. 60–64.

482. **Ярошевська, Л.** Специфіка образної системи роману В. Підмогильного "Місто" / Л. Ярошевська // *Південний архів : зб. наук. пр. Філол. науки*. – Херсон, 2001. – Вип. 9. – С. 313–317.

483. **Мовчан, Р.** Українській модерністичний роман : "Місто", "Невеличка драма" В. Підмогильного / Р. Мовчан // *Дивослово*. – 2001. – № 2. – С. 11–14.

484. **Галацька, В. Л.** Засоби мовної експресії як впровадження драматичного у романі В. Підмогильного "Місто" / В. Л. Галацька, В. Г. Костенко // *Таїни художнього тексту (до проблеми поетики тексту) : зб. наук. пр.* – Д., 2002. – Вип. 2. – С. 10–16.

485. **Ганошенко, Ю.** Співвідношення європейських впливів та національної традиції в текстуальній структурі роману "Місто" В. Підмогильного / Ю. Ганошенко // *Актуальні проблеми сучасної філології. Літературознавство : зб. наук. пр.* – Рівне, 2002. – Вип. 11. – С. 19–28.

486. **Дуб, К. С.** Проблема творчості в романі В. Підмогильного "Місто" / К. С. Дуб, Н. П. Олійник // Таїни художнього тексту (до проблеми поетики тексту) : зб. наук. пр. – Д., 2002. – Вип. 2. – С. 16–21.

487. **Нечипоренко, С. В.** Осмислення урбанізму в контексті проблеми героя і автора у романі "Місто" В. Підмогильного / С. В. Нечипоренко, О. О. Лосенко // Актуальні проблеми вивчення літературних родів : зб. наук. пр. – Д., 2002. – Вип. 5. – С. 44–48.

488. **Романенко, О. В.** Концепція людини в українській літературі 20-х років (на матеріалі прози Г. Михайличенка, М. Хвильового, М. Івченка, В. Підмогильного) : автореф. дис. ... канд. філол. Наук / О. В. Романенко ; НПУ ім. М. П. Драгоманова. – К. 2002. – 21 с.

Розглядається роман "Місто".

489. **Шапошникова, І.** Лексичне відображення соціальної інфраструктури міста у романі В. Підмогильного "Місто" / І. Шапошникова // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства. – Ужгород, 2002. – Вип. 5. – С. 281–283.

490. **Яшина, Л. І.** Типологія осмислення екзистенціального буття героя в абсурдному світі в романах В. Підмогильного "Місто" та В. Дрозда "Вовкулака" / Л. І. Яшина // Таїни художнього тексту (до проблеми поетики тексту) : зб. наук. пр. – Д., 2002. – Вип. 2. – С. 41–47.

491. **Валерьян Петрович Підмогильный** : роман "Город" (1928 г.) // 50 знаменитых украинских книг / В. П. Андрусенко и др. – Х., 2004. – С. 273–283.

492. **Бернадська, Н. І.** Український роман : теоретичні проблеми і жанрова еволюція : монографія / Н. І. Бернадська. – К. : Академвидав, 2004. – С. 101, 115, 116, 120–130, 135, 138, 150, 290–292 : про романи В. Підмогильного "Місто" і "Невеличка драма".

493. **Куриленко, І. А.** Екзистенціальний вимір в романі "Місто" В. Підмогильного / І. А. Куриленко // Вісн. ХНУ. Сер. Філологія. – 2004. – Вип. 41. – № 631. – С. 263–266.

494. **Загарук, О.** Проблема морального вибору жінки в повісті М. Хвильового "Сентиментальна історія" та в романі В. Підмогильного "Місто" : урок-семінар в 11-му кл. / О. Загарук // Укр. л-ра в загально-освіт. шк. – 2004. – № 5. – С. 19–23.

495. **Куриленко, І. А.** Мотив абсурду в романі "Місто" В. Підмогильного / І. А. Куриленко // Вісн. ХНУ. Сер. Філологія. – 2005. – Вип. 44. – № 659. – С. 162–166.

496. * **Тимків, Н.** Інтелектуальні і моральні засади життя Степана Радченка : (образ голов. героя у романі В. Підмогильного "Місто" з точки зору автор. позиції) / Н. Тимків // Дивослово. – 2005. – № 10. – С. 24–30.

497. **Горб, О. А.** Засоби втілення морально-етичних проблем у романах В. Підмогильного "Місто" та Гі де Мопассана "Любий друг" / О. А. Горб, Г. С. Когут // Актуальні проблеми слов'янської філології. Сер. Лінгвістика і літературознавство. – К., 2006. – Вип. 11, ч. 2. – С. 240–246.

498. **Назаренко, І. О.** Форми часу і простору в романі про митця (на прикладі твору В. Підмогильного "Місто") / І. О. Назаренко // Вісн. Донец. ін-ту соціал. освіти. Сер. Філологія. – 2006. – Т. 2. – № 2. – С. 34–41.

499. **Філінюк, Ю. А.** Дуалізм сільського і міського середовища в романі "Місто" В. Підмогильного та в повісті "Місто" Р. Іваничука / Ю. А. Філінюк // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту : філол. науки. – 2006. – Т. 2. – Вип. 12. – С. 155–164.

500. **Градовський, А. В.** Жуїри та їхня сповідь : [урок] за творами "Любий друг" Гі де Мопасана та "Місто" В. Підмогильного / А. В. Градовський // Всесвіт. л-ра та культура в навчал. закладах України. – 2006. – № 9. – С. 16–18.

501. **Васьків, М. С.** Український роман 1920-х – початку 1930-х років : генерика й архітектоніка : монографія / М. С. Васьків. – Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О. А., 2007. – С. 76–98 : "Місто" В. Підмогильного : хто і що здобув?

502. **Васьків, М. І.** Формування морально-етичних критеріїв і цінностей при вивченні роману В. Підмогильного "Місто" / М. І. Васьків // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту. – 2007. – Т. 2. – Вип. 6. – С. 68–70.

503. **Куриленко, І. А.** Екзистенціалістська модель українського інтелектуального роману 20-х років ХХ століття : автореф. дис. ... канд. філол. наук / І. А. Куриленко ; ХНУ ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2007. – 19 с. – С. 6–10 : про романи В. Підмогильного "Місто" і "Невеличка драма".

504. **Назаренко, І. О.** Автор і герой роману В. Підмогильного "Місто" / І. О. Назаренко // Мова і культура. – К., 2007. – Т. VIII (96). – Вип. 9. – С. 216–220.

505. **Лілік, О.** "Історія людської душі" : вивчення роману В. Підмогильного "Місто" в руслі екзистенціальної парадигми / О. Лілік // Укр. л-ра в загальноосвіт. шк. – 2007. – № 3. – С. 42–47.

506. **Деркач, Л.** Трансформація подорожі міфологічного героя у структурі наративної моделі роману "Місто" / Л. Деркач // Слово і час. – 2007. – № 4. – С. 12–18.

507. **Васьків, М.** Історико-функціональний підхід до аналізу літературного твору (на прикладі роману В. Підмогильного "Місто") / М. Васьків // Теоретична і дидактична філологія : зб. наук. пр. – К., 2008. – Вип. 5. – С. 14–22.

508. **Лещенко, О.** "Місто" – перший український урбаністичний роман / О. Лещенко // Місто / В. Підмогильний. – К., 2008. – С. 265–267.

509. **Луцій, С.** Художні моделі буття в романах В. Підмогильного / С. Луцій. – К. : ВД "Стилос", 2008. – 152 с.

Розглядаються романи "Місто" і "Невеличка драма".

510. **Філатова, О.** Рефлексія сексуальної свідомості в українській прозі початку ХХ століття : (на матеріалі повісті М. Чернявського "Варвари" та роману В. Підмогильного "Місто") / О. Філатова // Південний архів : зб. наук. пр. Філол. науки. – Херсон, 2008. – Вип. 43. – С. 193–198.

511. **Міщенко, О.** Художні виміри урбаністичного простору в романі В. Підмогильного "Місто" / О. Міщенко // Бористен. – 2008. – № 10. – С. 7–9.

512. **Філатова, О. С.** Прагматичні моделі буття Жоржа Дюруа та Степана Радченка (на матеріалі романів Г. де Мопассана і В. Підмогильного) / О. С. Філатова, А. В. Теребей // Наук. вісн. Миколаїв. держ. ун-ту : зб. наук. пр. Філол. науки. – 2009. – Вип. 22. – С. 173–178.

513. * **Слюсар, А.** Знавець роману В. Підмогильного "Місто" / А. Слюсар // Дивослово. – 2009. – № 12. – С. 17–20.

514. **Тишакова, К. І.** Роман В. Підмогильного "Місто" на уроці літератури / К. І. Тишакова // Вивчаємо укр. мову та л-ру. – 2010. – № 27. – С. 27–29.

515. **Михайленко, І.** Фронти в белетристиці : враження з худож. прози по укр. журналах / І. Михайленко // Критика. – 1930. – № 10. – С. 110–128. – С. 115–118 : про роман В. Підмогильного "Невеличка драма".

516. **Салієнко, М.** "Невеличка драма" Підмогильного / М. Салієнко // Нова генерація. – 1930. – № 11–12. – С. 70–71.

517. **Бойко, Ю.** "Невеличка драма" В. Підмогильного на тлі дійсності 20-х років / Ю. Бойко // Невеличка драма : роман / В. Підмогильний. – Париж, 1956. – С. 5–23.

518. **Те саме** // Вибране: у 3 т. / Ю. Бойко. – Мюнхен, 1971. – Т. 1. – С. 195–210.

519. **Шерех, Ю.** Білок і його забурення : [про роман В. Підмогильного "Невеличка драма"] / Ю. Шерех // Укр. літ. газ. (Мюнхен). – 1957. – № 9.

520. **Те саме** // Друга черга / Ю. Шерех. – Б. м., 1978. – С. 115–125.

521. **Те саме** // Пороги і запоріжжя. Література. Мистецтво. Ідеології / Ю. Шерех. – Х., 1998. – Т. 1. – С. 434–442.

522. **Славутич, Я.** Підмогильний англійською мовою : [про видання роману "Невеличка драма" у пер. Юрія та Мойри Луцьких] / Я. Славутич // Овид. – 1973. – № 1. – С. 18–19.

523. * **Те саме** // Укр. вісті (Детройт). – 1973. – 11 лют.

524. **Те саме** // Українська література в Канаді / Я. Славутич. – Едмонтон, 1992. – С. 322–324.

525. **Луцій, С. І.** Великі проблеми "Невеличкої драми" В. Підмогильного / С. І. Луцій // Слово і час. – 2000. – № 2. – С. 37–39.

526. **Пронкевич, О. В.** Науковець у лабіринті кохання : критика сцієнтизму в "Коханні і педагогіці" М. де Унамуні і "Невеличкій драмі" В. Підмогильного / О. В. Пронкевич // Актуальні проблеми літературознавства : зб. наук. пр. – Д., 2001. – Т. 10. – С. 41–46.

527. **Ганошенко, Ю. А.** Ритуально-міфологічна семантика зустрічі в романі В. Підмогильного "Невеличка драма" / Ю. А. Ганошенко // Вісн. Запоріж. держ. ун-ту. Філол. науки. – 2001. – № 4. – С. 39–42.

528. **Монахова, Н.** "Невеличка драма" Валер'яна Підмогильного : парадокси тілесності / Н. Монахова. – К. : Факт, 2003. – 388 с.

529. **Власенко, Н.** Проблеми гендерного "віддзеркалення" у романі В. Підмогильного "Невеличка драма" / Н. Власенко // Слобожанщина. – 2003. – № 26. – С. 79–82.

530. **Гноєва, Н.** Бінарні опозиції роману "Невеличка драма" В. Підмогильного / Н. Гноєва // Вісн. ХНУ. Сер. Філологія. – 2004. – № 634. – Вип. 41. – С. 327–330.

531. **Ковальчук, О.** "Мистецтво жити" як альтернатива стратегіям буття : "Невеличка драма" В. Підмогильного / О. Ковальчук // Дивослово. – 2004. – № 2. – С. 51–54.

532. **Ганошенко, Ю.** Традиції Лесі Українки в інтерпретації образу русалки в романі В. Підмогильного "Невеличка драма" / Ю. Ганошенко // Леся Українка і сучасність : зб. наук. пр. – Луцьк, 2006. – Т. 3. – С. 92–102.

533. **Куриленко, І. А.** Філософія жіночого існування в романі "Невеличка драма" В. Підмогильного / І. А. Куриленко // Вісн. ХНУ. Сер. Філологія. – 2006. – № 727. – Вип. 47. – С. 106–110.

534. **Васильєва, Н.** Символіка простору в "Невеличкій драмі" Валер'яна Підмогильного та її відтворення у перекладі англійською мовою / Н. Васильєва // Нова філологія : зб. наук. пр. – Запоріжжя, 2008. – Вип. 32. – С. 34–40.

535. **Откович, К.** Ілюзія свободи : образ жінки від традиціоналізму до модернізму / К. Откович. – К. : Карбон, 2010. – С. 96, 176, 185, 186 : про роман В. Підмогильного "Невеличка драма".

536. **Міщенко, Л. Г.** Конфлікт і герой у повісті В. Підмогильного "Остап Шаптала" / Л. Г. Міщенко // Тенденції розвитку української літератури та літературної критики нових часів : тези доп. та повідомл. міжвуз. наук.-теорет. конф. 15–16 трав. 1996 р. – Х., 1996. – С. 31–32.

537. **Журба, С.** Психологізм як домінанта поетики повісті Валер'яна Підмогильного "Остап Шаптала" / С. Журба // Наук. зап. Тернопіл. держ. пед. ун-ту. Сер. Літературознавство. – 1998. – Вип. 2. – С. 75–82.

538. **Журба, С. С.** Художній світ української імпресіоністичної повісті 20-х років ХХ ст. : автореф. дис. ... канд. філол. наук / С. С. Журба ; Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАНУ. – К., 1999. – 20 с.

Серед інших розглядається повість В. Підмогильного "Остап Шаптала".

539. **Гонюк, О. В.** Концепція смерті у повісті В. Підмогильного "Остап Шаптала" / О. В. Гонюк // Таїни художнього тексту (до проблеми поетики тексту) : зб. наук. пр. – Д., 2002. – Вип. 2. – С. 4–9.

540. **Кудря, Г.** Повість Валеріана Підмогильного "Остап Шаптала" : фрейдист. інтерпретація / Г. Кудря // Література Плюс. – 2003. – № 3. – С. 8–13. – Дод. до журн. : Кур'єр Кривбасу. – 2003. – № 3 (160).

541. * **Лепьохін, Є. О.** Жанрова специфіка творів "Остап Шаптала" В. Підмогильного і "Сторонній" А. Камю / Є. О. Лепьохін // Зарубіж. л-ра в шк. України. – 2006. – № 4. – С. 48–50.

542. **Нестелеєв, М.** Принцип нірвани в художній структурі повісті В. Підмогильного "Остап Шаптала" : (фрейдів. інстинкт смерті та буддизм) / М. Нестелеєв // Питання літературознавства : наук. зб. – Чернівці, 2009. – Вип. 77. – С. 103–109.

543. **Тарнавський, М.** Останній твір В. Підмогильного : [про "Повість без назви"] / М. Тарнавський // Всесвіт. – 1991. – № 12. – С. 174–177.

544. **Колп, В.** Особливості психологічної характеристики героя у творах І. Багряного "Людина біжить над прірвою" та В. Підмогильного "Повість без назви" / В. Колп // Укр. мова та л-ра. – 1998. – № 18. – С. 7.

545. **Кудря, Г. М.** "Повість без назви" В. Підмогильного : підбиття підсумків / Г. М. Кудря // Вісн. ХНУ. Сер. Філологія. – 2002. – № 557. – Вип. 35. – С. 249–254.

546. **Рибалко, Ю.** Психоаналітичні паралелі в творчості В. Підмогильного та В. Домонтовича (на прикладі "Повісті без назви" і "Доктора Серафікуса") / Ю. Рибалко // Слово і час. – 2002. – № 10. – С. 60–68.

547. * **Лепьохін, Є. О.** "Падіння" А. Камю і "Повість без назви" В. Підмогильного : типологія лейтмотивів та засобів художньої виразності / Є. О. Лепьохін // Наук. пр. КПДУ. – 2007. – Вип. 14. – Т. 1. – С. 166–176.

548. **Повз-танці?** : [фейлетон про оповідання В. Підмогильного "Повстанці"] // Укр. пролетар. – 1920. – 23 берез. – Підпис : Василько.

549. * **Кароль, С.** Художній матеріал у "Новій Україні" / С. Кароль // Червоний шлях. – 1923. – № 2. – С. 304–311.

Критика оповідань В. Підмогильного "Повстанці".

550. **Мельник, В.** "Повстанці" Валер'яна Підмогильного : [післямова до публ. циклу оповідань] / В. Мельник // Прапор. – 1990. – № 7. – С. 92–96.

551. * **Чабан, М.** "Проблема хліба" / М. Чабан // Днепров. панорама (Днепропетровск). – 1993. – 10 сент.

552. **Каніболоцька, Л. С.** Деякі особливості поетики оповідання Валер'яна Підмогильного "Проблема хліба" / Л. С. Каніболоцька // Таїни художнього тексту (до проблеми поетики тексту) : зб. наук. пр. – Д., 2002. – Вип. 2. – С. 30–36.

553. **Кудря, Г. М.** Етюд "Смерть" В. Підмогильного : спроба психоаналітичної інтерпретації / Г. М. Кудря // Вісн. ХНУ. Сер. Філологія. – 2004. – № 627. – Вип. 40. – С. 127–129.

554. **Лепьохін, Є.** Психологізм та історизм в оповіданні "Собака" В. Підмогильного й новелі "Зрадлива жінка" А. Камю / Є. Лепьохін // Дивослово. – 2008. – № 12. – С. 48–50.

555. **Мовчан, Р.** "Кобзар на мотоциклі", або Урбанізм української модерністської прози 1920-х років / Р. Мовчан // Укр. мова й л-ра в серед. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2009. – № 1. – С. 84–102. – С. 98 : про оповідання В. Підмогильного "Старець".

556. **Хвиля, А.** Романтика махновщини : [про оповідання В. Підмогильного "Третя революція"] / А. Хвиля // Більшовик України. – 1926. – № 2–3. – С. 88–100.

557. **Те саме** // Ясною дорогою / А. Хвиля. – К., 1927. – С. 104–131.

558. **Довгань, К.** Людина з планети : [про оповідання В. Підмогильного "Третя революція"] / К. Довгань // Життя й революція. – 1927. – № 2. – С. 175–181.

559. * **Дуб, К. С.** Психологічний аспект інтерпретації Н. Махна в новелі В. Підмогильного "Третя революція" / К. С. Дуб // Актуальні проблеми літературознавства : зб. наук. пр. – Д., 1998. – Т. 3. – С. 5–9.

560. **Заверталюк, Н. І.** "Третя революція" очима Валер'яна Підмогильного / Н. І. Заверталюк // Таїни художнього тексту (до проблеми поетики тексту) : зб. наук. пр. – Д., 2002. – Вип. 2. – С. 21–30.

2.3 ПЕРЕКЛАДАЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В. ПІДМОГИЛЬНОГО

561. **Родзевич, С.** Новини перекладної літератури : [огляд] / С. Родзевич // Життя й революція. – 1928. – № 9. – С. 170–177. – С. 173 : про переклади В. Підмогильним творів Г. де Мопасана.

562. **Родзевич, С.** Новини перекладної західно-європейської літератури : [огляд] / С. Родзевич // Життя й революція. – 1929. – № 4. – С. 171–180. – С. 174 : про переклад В. Підмогильним роману А. Франса «Корчма королеви Педок».

563. **Родзевич, С.** Новини західно-європейської літератури : [огляд] / С. Родзевич // Життя й революція. – 1929. – № 5. – С. 148–156. – С. 151 : про переклади В. Підмогильним творів О. Бальзака.

564. **Кочур, Г.** Майстри перекладу / Г. Кочур // Всесвіт. – 1966. – № 4. – С. 17–24 : фотогр. – С. 20–21 : про перекладацьку діяльність В. Підмогильного.

565. **Худзей, І. М.** Із українських перекладів новели А. Франса «Кренкебіль» / І. М. Худзей, М. І. Овчаренко // Українське літературознавство : респ. міжвід. наук. зб. – Л., 1982. – Вип. 39. – С. 100–107.

Порівнюються переклади І. Франка, В. Підмогильного, Н. Гордієнко-Андріанової.

566. **Українська** література в загально-слов'янському і світовому літературному контексті: у 5 т. – К. : Наук. думка, 1988. – Т. 3. – С. 170 : про перекладацьку діяльність В. Підмогильного.

567. **Мовчан, Р.** Валер'ян Підмогильний – перекладач / Р. Мовчан // Всесвіт. – 1991. – № 12. – С. 178.

568. * **Чабан, М.** Лев Троцький в перекладі Валер'яна Підмогильного / М. Чабан // Борисфен. – 1992. – № 3. – С. 14–16.

569. **Коломієць, Л. В.** В. Підмогильний – перекладач А. Франса (структурно-стилістичні особливості перекладу) / Л. В. Коломієць // Теорія і практика перекладу : укр. наук. зб. – К., 1994. – Вип. 20. – С. 46–54.

570. * **Чабан, М.** Валер'ян Підмогильний і Шекспір / М. Чабан // Борисфен. – 1996. – № 2. – С. 18–19.

571. **Мовчан, Р.** Підмогильний – перекладач : [до 100-річчя з дня народж.] / Р. Мовчан // Укр. мова та л-ра. – 2001. – № 5. – С. 1–2 : портр.

572. * **Чабан, М.** Валер'ян Підмогильний і Шекспір : "Інакше – хто ж би стерпів глум часу?.." / М. Чабан // Зоря (Дніпропетровськ). – 2001. – 11 січ.

573. **Дудка, Л.** Валеріан Підмогильний і Жорж Дюамель : апологія психоаналізу : [про переклад В. Підмогильним двох оповідань Ж. Дюамеля зі зб. «Листи до Патагонії»] / Л. Дудка // Від бароко до постмодерну : зб. пр. каф. укр. та світ. л-ри, присвяч. пам'яті проф. В. Тимченка. – Х., 2002. – С. 58–64.

574. **Чабан, М.** Валер'ян Підмогильний і Шекспір : (до 100-річчя з дня народж. В. Підмогильного) / М. Чабан // Всесвіт. – 2002. – № 1–2. – С. 187–189.

Про незавершену роботу В. Підмогильного над перекладом трагедії В. Шекспіра «Генріх VI».

575. **Стріха, М.** Український художній переклад : між літературою і націєтворенням / М. Стріха. – К. : Факт – Наш час, 2006. – С. 12, 15, 145, 153, 162, 204, 248 : про перекладацьку роботу В. Підмогильного.

576. **Бабенко, В. М.** Художній переклад : історія, теорія практика. – Ч. 1 : Українська перекладацька школа / В. М. Бабенко. – Кіровоград : КДПУ, 2007. – С. 133–136: Підмогильний Валер'ян Петрович (1901–1937).

2.4 РЕЦЕНЗІЇ НА ТВОРИ В. ПІДМОГИЛЬНОГО

577. [Рецензія] // Більшовик. – 1924. – 9 верес. – Підпис : Д. Б. – Рец. на кн. : Військовий літун / В. Підмогильний. – Х. : Червон. шлях, 1924. – 168 с.

578. **Бургардт, О.** [Рецензія] / О. Бургардт // Червон. шлях. – 1924. – № 8–9. – С. 349. – Рец. на кн. : Військовий літун : оповідання / В. Підмогильний. – Х. : Червон. шлях, 1924. – 168 с.

579. **Місто** // Робітн. журн. – 1928. – № 6. – С. 10. – Підпис : Мусь. – Рец. на кн. : Місто : роман / В. Підмогильний. – К. : Книгоспілка, 1928. – 256 с.

580. [Рецензія] // Нова громада. – 1928. – № 9. – 3-я с. обкл. – Рец. на кн. : Місто : роман / В. Підмогильний. – К. : Книгоспілка, 1928. – 256 с.

581. **Доленго, М.** [Рецензія] / М. Доленго // Гарт. – 1928. – № 10. – С. 88–91. – Рец. на кн. : Місто : роман / В. Підмогильний. – К. : Книгоспілка, 1928. – 256 с.

582. [Рецензія] // Шквал. – 1928. – № 28. – С. 9. – Рец. на кн. : Місто : роман / В. Підмогильний. – К. : Книгоспілка, 1928. – 256 с.

583. **Підгайний, Л.** [Рецензія] / Л. Підгайний // Літ. газ. – 1928. – № 11. – С. 3. – Рец. на кн. : Місто : роман / В. Підмогильний. – К. : Книгоспілка, 1928. – 256 с.

584. [Рецензія] // Літ. газ. – 1928. – № 12. – С. 6. – Підпис : Н. Ф. – Рец. на кн. : Місто : роман / В. Підмогильний. – Х. : Книгоспілка, 1928. – 256 с.

585. **Якубовський, Ф.** [Рецензія] / Ф. Якубовський // Комуніст. – 1928. – 20 трав. – С. 5. – Рец. на кн. : Місто : роман / В. Підмогильний. – К. : Книгоспілка, 1928. – 256 с.

586. **Хуторян, А.** [Рецензія] / А. Хуторян // Пролетар. правда. – 1928. – 25 трав. – С. 5. – Рец. на кн. : Місто : роман / В. Підмогильний. – К. : Книгоспілка, 1928. – 256 с.

587. **Пашерстник, А.** [Рецензія] / А. Пашерстник // Культробітник. – 1929. – № 5. – С. 44–46. – Рец. на кн. : Місто : роман / В. Підмогильний. – К. : Книгоспілка, 1928. – 256 с.

588. [Рецензія] // Службовець. – 1929. – № 35–36. – С. 24. – Підпис : П-ко, С. – Рец. на кн. : Місто : роман / В. Підмогильний. – 2-ге вид. – Х. : Книгоспілка, 1929. – 256 с.

589. [Рецензія] // Крас. бібліотекар. – 1930. – № 2. – С. 86. – Рец. на кн. : Город / В. Підмогильний ; пер. с укр. Б. Елисаветского. – М. ; Л. : Госиздат, 1930. – 302 с.

590. [Рецензія] // Правда. – 1930. – 17 февр. – Рец. на кн. : Город / В. Підмогильний ; пер. с укр. Б. Елисаветского. – М. ; Л. : Госиздат, 1930. – 302 с.

591. * [Рецензія] // Визвол. шлях. – 1957. – № 10. – С. 1188–1189. – Рец. на кн. : Невеличка драма / В. Підмогильний. – Париж : Перша Укр. друкарня, 1956. – 346 с.

592. **Тарнавський, О.** Пародія на казку про попелюшку і вимріяного князя / О. Тарнавський // Листи до приятелів. – 1957. – № 10. – С. 6–8. – Рец. на кн. : Невеличка драма / В. Підмогильний – Париж : Перша Укр. друкарня, 1956. – 346 с.

593. **Лакиза, І.** [Рецензія] / І. Лакиза // Життя й революція. – 1927. – № 12. – С. 358. – Рец. на кн. : Проблема хліба / В. Підмогильний. – К. : Маса, 1927. – 220 с.

594. **Якубовський, Ф.** [Рецензія] // Критика. – 1928. – № 1. – С. 179–181. – Рец. на кн. : Проблема хліба / В. Підмогильний. – К. : Маса, 1927. – 220 с.

595. **Оришкевич, І.** [Рецензія] / І. Оришкевич // Червон. шлях. – 1928. – № 4. – С. 211–212. – Рец. на кн. : Проблема хліба / В. Підмогильний. – К. : Маса, 1927. – 220 с.

596. * [Рецензія] // Укр. пролетар. – 1920. – 4 берез. – Підпис : Олелько. – Рец. на кн. : Твори / В. Підмогильний. – Катеринослав : Укр. вид-во, 1920. – Т. 1. – 168 с.

597. **Михайлець, Г.** [Рецензія] / Г. Михайлець // Плужанин. – 1926. – № 6–7. – С. 30. – Рец. на кн. : Третя революція / В. Підмогильний. – Х. : Книгоспілка, 1926. – 48 с.

598. [Рецензія] // Зоря. – 1926. – № 20. – С. 31–32. – Підпис : В. Ч. – Рец. на кн. : Третя революція / В. Підмогильний. – К. : Книгоспілка, 1926. – 48 с.

599. [Рецензія] // Культура і побут. – 1926. – № 25. – С. 7. – Дод. до газ. «Вісті ВУЦВК». – Підпис. : М. Гук. – Рец. на кн. : Третя революція / В. Підмогильний. – К. : Книгоспілка, 1926. – 48 с.

* * *

600. **Савченко, С.** [Рецензія] / С. Савченко // Життя й революція. – 1928. – № 3. – С. 193–195. – Рец. на кн. : Горіо : роман / О. Бальзак ; пер. з фр. В. Підмогильного. – К. : Книгоспілка, 1927. – 238 с.

601. **Державин, В.** [Рецензія] / В. Державин // Червон. шлях. – 1927. – № 11. – С. 285–286. – Рец. на кн. : Кандід, або Оптимізм / Вольтер ; пер. з фр. В. Підмогильного. – К. : Слово, 1927. – 130 с.

602. **Меженко, Ю.** [Рецензія] / Ю. Меженко // Життя й революція. – 1927. – № 9. – С. 328–329. – Рец. на кн. : Кандід, або Оптимізм / Вольтер ; пер. з фр. В. Підмогильного. – К. : Слово, 1927. – 130 с.

603. **Якубський, Б.** [Рецензія] / Б. Якубський // Пролетар. правда. – 1927. – 11 серп. – С. 5. – Рец. на кн. : Кандід, або Оптимізм / Вольтер ; пер. с фр. В. Підмогильного ; вступ. ст. С. Родзевича. – К. : Слово, 1927. – 130 с.

604. **Полторацький, О.** [Рецензія] / О. Полторацький // Комуніст. – 1927. – 25 серп. – Рец. на кн. : Кандід, або Оптимізм / Вольтер ; пер. з фр. В. Підмогильного ; вступ. ст. С. Родзевича. – К. : Слово, 1927. – 130 с.

605. **Державін, В.** [Рецензія] // Критика. – 1928. – № 1. – С. 196–197. – Рец. на кн. : Коломба / П. Меріме ; пер. з фр. В. Підмогильного. – К. : Книгоспілка, 1927. – 147 с.

606. **Кравців, С.** [Рецензія] / С. Кравців // Червон. шлях. – 1927. – № 7–8. – С. 372–373. – Рец. на кн. : Коломба : роман / П. Меріме ; пер. з фр. В. Підмогильного. – К. : Книгоспілка, 1927. – 147 с.

607. **Державін, В.** [Рецензія] // Критика. – 1928. – № 5. – С. 189–191. – Рец. на кн. : Твори / Г. де Мопассан. – Х. : Книгоспілка, 1928. – Т. 2 : Сильна як смерть ; На воді / пер. з фр. В. Підмогильного. – 297 с. ; Т. 3 : Любий друг / пер. з фр. В. Підмогильного. – 316 с.

608. **Полторацький, О.** [Рецензія] / О. Полторацький // Червон. шлях. – 1928. – № 5–6. – С. 257–258. – Рец. на кн. : Твори / Г. де Мопассан. – Х. : Книгоспілка. – Т. 1 : Життя / пер. з фр. Б. Козловського. – 1927. – 256 с. ; Т. 2 : Сильна як смерть ; На воді / пер. з фр. В. Підмогильного. – 1928. – 297 с.

609. **Герцфельд, Р.** [Рецензія] // Критика. – 1930. – № 9. – С. 143–146. – Рец. на кн. : Монт-Оріоль / Г. де Мопассан ; пер. з фр. В. Підмогильного. – Х. ; К. : Книгоспілка, 1930. – 233 с.

610. **Бургардт, О.** [Рецензія] / О. Бургардт // Червон. шлях. – 1925. – № 11–12. – С. 358–359. – Рец. на кн. : Оповідання / А. Франс ; пер. з фр. В. Підмогильного. – [Х.] : ДВУ, 1925. – 238 с.

611. **Родзевич, А.** [Рецензія] / А. Родзевич // Червон. шлях. – 1931. – № 6. – С. 116–118. – Рец. на кн. : Пінгвінський острів / А. Франс ; пер. з фр. В. Підмогильного. – Х. ; К. : Книгоспілка, 1930. – 295 с.

612. **Станиславський, М.** [Рецензія] / М. Станиславський // Культура і побут. – 1926. – № 32. – С. 7. – Дод. до газ. «Вісті ВУЦВК». – Рец. на кн. : Фразеологія ділової мови / уложили В. Підмогильний, Є. Плужник. – К. : Час, 1926. – 293 с.

3 СПОГАДИ ПРО В. ПІДМОГИЛЬНОГО

613. **Нащадок** степу : спогади про Валер'яна Підмогильного / упоряд., передм. та приміт. М. П. Чабана. – Д. : Січ, 2001. – 221 с. : ілюстр.

Із змісту : У спогадах чаплян / М. Чабан ; Дитинство біля порогів / О. Богданович ; Незабутні дні і люди українського ренесансу / О. Кобець ; Підмогильний / Ю. Смолич ; Університет на дому / Т. Мороз-Стрілець ; $2 \times 2 = 4 ?$; СВУ ; Спогад про прийом Сталіним української делегації 1929 року / Б. Антоненко-Давидович ; Один день з Підмогильним / Я. Лебідь ; Мої товариші / Т. Осьмачка ; Іспит пам'яті / Д. Гуменна ; 3 щоденника / А. Любченко ; 1928. Поїздка за кордон / М. Чабан ; Дім сумних спогадів / Ю. Бедзик ; Слово про будинок «Слово» / В. Куліш ; Катруся / Т. Мороз-Стрілець ; Спогади / Г. Коваленко-Плужник ; Спогади сестри дружини Є. Плужника / Т. Коваленко ; Підмогильний допомагає засланцеві / О. Зозуля ; "А настане правда нова" / Ю. Сущенко ; Про рідних В. П. Підмогильного / Ю. Пшеничний.

614. **Те саме.** – 2-ге вид. – Д. : Ліра ЛТД, 2001. – 221 с. : ілюстр.

615. **Антоненко-Давидович, Б. Д.** СВУ ; Нове в політиці й медицині : [спогади] / Б. Д. Антоненко-Давидович // Твори : в 2 т. / Б. Д. Антоненко-Давидович. – К., 1999. – Т. 2. – С. 435, 438–440, 449, 460, 461, 494–497, 501–504 : згадується В. Підмогильний.

616. **Бедзик, Ю.** Дім сумних спогадів : до 100-літнього ювілею В. Підмогильного / Ю. Бедзик // Дзеркало тижня. – 2001. – 27 січ. – 2 лют. – С. 11.

617. **Те саме** // Нашадок степу : спогади про В. Підмогильного. – Д., 2001. – С. 125–134.

618. **Те саме** // Місто / В. Підмогильний. – К., 2008. – С. 272–280.

619. **Дукина, Н. М.** На добрий спомин : повість про батька / Н. М. Дукина. – Х. : Видання журналу "Березіль", 2002. – С. 359, 530, 569 : про життя В. Підмогильного у харківському будинку "Слово".

620. **Костюк, Г.** Зустрічі і прощання : спогади / Г. Костюк. – Едмонтон : Канад. ін.-т укр. студій, 1987. – Кн. 1. – С. 105, 124, 207, 220, 226, 235, 324, 331, 465, 491, 549, 587, 599 : згадується В. Підмогильний.

621. **Куліш, В.** Слово про будинок «Слово» : спогади / В. Куліш. – Торонто : Гомін України, 1966. – С. 27, 28, 65, 66 : про життя В. Підмогильного у харківському будинку письменників «Слово».

622. **Мороз-Стрілець, Т.** Таким я пам'ятаю Підмогильного : [до 70-річчя з дня народж.] / Т. Мороз-Стрілець // Друг читача. – 1971. – 2 лют. – С. 5.

623. * **Мороз-Стрілець, Т.** Незабутній Валер'ян / Т. Мороз-Стрілець // Літ. Придніпров'я. – 2000. – жовт. – С. 3.

624. * **Мороз-Стрілець, Т.** Університет на дому : спогад про В. Підмогильного / Т. Мороз-Стрілець // Прапор юності (Дніпропетровськ). – 1988. – 19 трав.

625. **Те саме** // Вітчизна. – 1981. – № 11. – С. 218–219 : фотогр.

626. * **Те саме** // Голос пам'яті / Т. Мороз-Стрілець. – К., 1989. – С. 111–117.

627. **Осьмачка, Т.** Мої товариши : [спогади] / Т. Осьмачка // Науковий збірник (1945–1950–1995) / УВАН. – Нью-Йорк, 1999. – С. 354, 355, 358, 376–381, 383, 385 : про В. Підмогильного.

628. **Те саме** // Березіль. – 1996. – № 3–4. – С. 101, 102, 105, 122–126, 128, 130.

629. **Смолич, Ю.** Підмогильний / Ю. Смолич // Вітчизна. – 1972. – № 2. – С. 87–99.

630. **Те саме** // Сучасність. – 1972. – № 5. – С. 70–83.

631. **Те саме** // Розповіді про неспокій немає кінця / Ю. Смолич. – Х., 1972. – С. 99–120.

632. **Те саме** // Твори: у 8 т. / Ю. Смолич. – К., 1986. – Т. 7. – С. 600–620.

633. * **Чабан, М.** Валер'ян Підмогильний у спогадах сучасників / М. Чабан // Зоря (Дніпропетровськ). – 2001. – 11 січ.

634. * **Чапленко, В.** Двоє в одній кімнаті / В. Чапленко // Близьке й далеке та інші твори / В. Чапленко. – Нью-Йорк, 1978. – С. 60–69.

4 УВІЧНЕННЯ ПАМ'ЯТІ В. ПІДМОГИЛЬНОГО

635. **Проценко, Л. А.** Київський некрополь : путівник-довід. / Л. А. Проценко. – К. : Укр. письменник, 1994. – С. 163–164 : про символічну могилу В. Підмогильного на Байковому кладовищі.

636. * **Чабан, М.** Місто його пам'ятає : дніпропетровські адреси письменника / М. Чабан // Зоря (Дніпропетровськ). – 2000. – 10 серп.

637. * **Заремба, В.** У підручних – "екзистенціалізм" : [про встановлення мемор. дошки В. Підмогильному] / В. Заремба // Січеслав. край (Дніпропетровськ). – 2000. – 6 груд.

638. **Литвин, М.** Окресць хліба від Валер'яна Підмогильного : [у Київ. будинку вчителя відбувся вечір, присвяч. 100-річчю з дня народж. письм.] / М. Литвин // Літ. Україна. – 2001. – 1 берез. – С. 1 : фотогр.

639. **Чабан, М.** Виставка до 100-річчя з дня народження Валер'яна Підмогильного : [в музеї «Літературне Придніпров'я»] / М. Чабан // Літ. Україна. – 2001. – 19 квіт. – С. 6 : фот.

640. * **Ефимов, В.** Духовний потомок Валер'яна Підмогильного : [о сб. воспоминаний о писателе «Нащадок степу», изданном в Днепропетровске] / В. Ефимов // Днепров. правда. – 2002. – 1 нояб. – С. 11.

641. **Бурко, О.** "Світлиця Валер'яна Підмогильного" у Ворзелі : [про шкільн. музей у місцевій шк. № 5, де письменник вчителював у 1921 – 22 рр.] / О. Бурко // Дивослово. – 2003. – № 3. – С. 74–75 : фотогр.

642. **Жадько, В.** Байковий некрополь : іст. фотоілюстр. довід. / В. Жадько. – К. : "СПД Жадько В. О.", 2004. – С. 183–190 : про загибель В. Підмогильного на Соловках та його символічну могилу на Байковому кладовищі.

643. **Жадько, В.** Український некрополь : наук. ілюстр. довід. / В. Жадько. – К. : СПД "Жадько В. О.", 2005. – С. 264 : Підмогильний Валер'ян (1901–1937).

644. **Жадько, В. О.** У пам'яті Києва : наук. фотоілюстр. довід.-посіб. / В. О. Жадько. – К. : Фенікс, 2007. – С. 341 : Валер'ян Підмогильний.

5 В. ПІДМОГИЛЬНИЙ У ХУДОЖНІХ ТВОРАХ

645. **Бурлаков, С.** Валер'ян Підмогильний ; Є вищий суд : [вірші] / С. Бурлаков // Нащадок степу : спогади про Валер'яна Підмогильного / упоряд. М. Чабан. – 2-ге вид. – Д., 2001. – С. 188–189.

646. **Дуб, К.** Суворий мій земляче дорогий : [вірш] / К. Дуб // Нащадок степу : спогади про Валер'яна Підмогильного / упоряд. М. Чабан. – 2-ге вид. – Д., 2001. – С. 190.

647. **Звичайна, О.** Ти : повість із життя українців у золотоверхому Києві в 1927 – 29 роках / О. Звичайна. – Мюнхен : Укр. вид-во, 1982. – С. 493–536 : У полоні друкованих рядків : [про роман В. Підмогильного "Місто"].

648. **Корж, В.** Цілитель світу Валер'ян ; Суд недоброго бога : [вірші] / В. Корж // Нащадок степу : спогади про Валер'яна Підмогильного / упоряд. М. Чабан. – 2-ге вид. – Д., 2001. – С. 191.

649. **Кравченко-Русів, А.** Балада про Валер'яна Підмогильного / А. Кравченко-Русів // Нащадок степу : спогади про Валер'яна Підмогильного / упоряд. М. Чабан. – 2-ге вид. – Д., 2001. – С. 192.

650. **Марець, О.** Уривок з А. Франса / пер. і приміт. В. Підмогильного : [літ. пародія] / О. Марець // Літ. газ. – 1933. – 11 берез.

651. **Матвієнко, Т.** "Так. Підмогильний цвів. Великий романіст"... : [вірш] / Т. Матвієнко // Нащадок степу : спогади про Валер'яна Підмогильного / упоряд. М. Чабан. – 2-ге вид. – Д., 2001. – С. 193.

652. **Очеретянко, С.** Полинова доля Валер'яна Підмогильного : літ.-муз. композиція / С. Очеретянко // Дивослово. – 2004. – № 2. – С. 63–67.

653. **Плужник, Є.** В. Підмогильному : [вірш] / Є. Плужник // Поезії / Є. Плужник. – К., 1988. – С. 282.

654. **Старченко, В.** Чаплянські схили : пам'яті В. Підмогильного : [вірш] / В. Старченко // Нащадок степу : спогади про Валер'яна Підмогильного / упоряд. М. Чабан. – 2-ге вид. – Д., 2001. – С. 194.

655. **Шкляр, А.** Кризь відстань літ. ... : пам'яті В. Підмогильного : [вірш] / А. Шкляр // Нащадок степу : спогади про Валер'яна Підмогильного / упоряд. М. Чабан. – 2-ге вид. – Д., 2001. – С. 195

656. **Шкляр, А.** На зламі доріг : пам'яті В. Підмогильного : [вірш] / А. Шкляр // Зоря (Дніпропетровськ). – 2007. – 19 лип. – С. 11.

6 ФОТОГРАФІЇ, ШАРЖІ

657. **Дубинський, Г.** За відрядженням НКО ідуть за кордон київські письменники В. Підмогильний, М. Терещенко, І. Ле, Г. Косинка : [друж. шарж] / Г. Дубинський // Літ. газ. – 1928. – № 20. – С. 1.

658. **Дубинський, Г.** Наш літературний Парнас : сучас. укр. письм. в шаржах / Г. Дубинський. – Х. ; К. : ДВУ, 1930. – С. 4 : В. Підмогильний ; С. 17 : "Літературний ярмарок" (серед інших – В. Підмогильний).

659. **Літературна група "Ланка" (1925 р.)** : [фотогр., серед інших – В. Підмогильний] // Про Григорія Косинку : спогади. – К., 1969. – С. 96–97 : вкл.

660. **Те саме** // Друг читача. – 1991. – № 4. – С. 1 ; Суворий аналітик доби : В. Підмогильний / В. О. Мельник. – К., 1994. – С. 158 ; Багаття : Б. Антоненко-Давидович очима сучасників. – К., 1999. – С. 4–5 : вкл.

661. **Група письменників на літературних виступах в Умані ; Румунський письменник П. Істраті серед співробітників журналу "Життя й революція"** : [фотографії, серед інших – В. Підмогильний] // Суворий аналітик доби : В. Підмогильний / В. О. Мельник. – К., 1994. – С. 191, 208.

662. **Валер'ян Підмогильний** : [фотографії 1910 – 20-х рр.] // Нащадок степу : спогади про В. Підмогильного / упоряд. М. Чабан. – Д., 2001. – С. 96–97 : вкл.

663. **Пам'ятник-символ В. Підмогильному на Байковому кладовищі у Києві** : [фотографія] // Український некрополь / В. Жадько. – К., 2005. – С. 264.

664. **Те саме** // У пам'яті Києва / В. Жадько. – К., 2007. – С. 341.

7 БІБЛІОГРАФІЧНІ МАТЕРІАЛИ

665. **За 25 літ** : літ. хрестоматія / уклад. : А. Лебідь, М. Рильський. – К. : Час, 1926. – С. 435 : В. Підмогильний.

666. **Нові українські письменники за 1920–1926 рр.** : бібліографія // Життя й революція. – 1927. – № 6. – С. 449 : В. Підмогильний.

667. **Лейтес, А.** Десять років української літератури (1917 – 1927) / А. Лейтес, М. Яшек. – Х. : ДВУ, 1928. – Т. 1. – С. 374–377 : Підмогильний Валер'ян.

668. **Бібліографічні** матеріали до творчості В. Підмогильного / підгот. Г. Костюк // Місто : роман / В. Підмогильний. – Нью-Йорк, 1954. – С. 297–299.

669. **Українські** письменники : біобібліогр. словник: у 5 т. / уклад. О. І. Черкашин та ін. – Т. 5. – К. : Дніпро, 1965. – С. 289–291 : Підмогильний Валер'ян Петрович (1901 – 1941).

670. **Підмогильний Валер'ян Петрович (1901 – 1937)** // Повернені імена : реком. бібліогр. покажч. – К., 1993. – Вип. 1. – С. 78–82.

671. **Із когорти "Розстріляного відродження"** : Валер'ян Підмогильний : до 100-річчя з дня народж. : [бібліогр. список] / упоряд. І. Голуб. – Д. : Дніпропетров. обл. наук. б-ка, 2001. – 8 с.

672. **Валер'ян Підмогильний і Придніпров'я** : вибр. бібліогр. // Нашадок степу : спогади про Валер'яна Підмогильного / упоряд. М. П. Чабана. – Д., 2001. – С. 218–219.

673. **Підмогильний Валер'ян Петрович** // Книги і долі : митці Розстріляного Відродження : біобібліогр. покажч. / упоряд. Г. І. Єфімова. – Одеса, 2002. – С. 215–224 : фотогр.

674. **З тривогою і боротьбою за людину** : реком. список л-ри про життя та творчість В. Підмогильного (1901 – 1937) / підгот. Н. В. Загайна // Укр. мова й л-ра в серед. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2002. – № 5. – С. 206–208.

675. **Бібліографія** : твори В. Підмогильного та публікації про нього // Між розумом та ірраціональністю : проза В. Підмогильного / М. Тарнавський. – К., 2004. – С. 215–230.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

- Агеева В. П. 221, 412
 Амп П. 88, 89, 132–134
 Ананченко Т. 281
 Андрусенко В. П. 491
 Антоненко-Давидович Б. 186,
 (267,285, 364), 613, 615, (660)
 Антонович М. 107, 113, 117
 Арнаутов В. 51
 Атаманюк В. 44
- Бабенко В. М. 576
 Багмут І. 46
 Багрянний І. (345, 544)
 Бальзак О. 90–93, (563, 600)
 Бедзик Ю. 613, 616–618
 Безуглий М. 205, 210, 280
 Бернадська Н. І. 492
 Богданович О. 613
 Бойко Л. С. 285, 288
 Бойко Ю.Г. 16, (351), 389, 517,
 518
 Бойко-Блохин Ю. *див.* Бой-
 ко Ю. Г.
 Бон В. 95
 Бондар Н. 261
 Бордуляк Т. 149
 Борщак І. (175–177)
 Бургардт О. 578, 610
 Бурко О. 641
 Бурлаков С. 277, 645
- Вальчук П. *див.* Підмо-
 гильний В.П.
 Василенко П.В. 452
 Васильева Н. 534
- Василько 548
 Васьків М. С. 401, 418, 501, 502,
 507
 Васьківська О. 276, 289
 Верниволя В. 2
 Веденєєв Д. 272
 Виноградова Г. 89
 Власенко Н. 529
 Войтенко В. 394
 Вольтер 94, (601–604)
 Воронцова О. 273
- Гаєвська Н. 350
 Галацька В. Л. 484
 Галета О. 385, 389, 479
 Гальчук М. 326
 Ганошенко Ю. А. 395, 480, 485,
 527, 532
 Гельвецій К. А. 95, 96
 Герцфельд Р. 609
 Гноева Н. 530
 Гоголь М. В. 97
 Голдінг В. (430)
 Голуб. І. 671
 Голубева З. С. 268, 327
 Гонюк О. В. 539
 Горб О. А. 497
 Гординський С. Я. 14
 Гордієнко-Андріанова Н.(565)
 Горовий О. *див.* Підмогильний В.
 Градовський А.В. 473, 500
 Гриценко О. 463
 Гук М. *див.* Куліш М.
 Гуменна Д. 613
 Гусейнов Г. 282

- Гусейнова О. 425
- Дашко О. 345
- Деркач Л.М. 380, 400, 402–404, 413, 415, 506
- Державин В. 601, 605, 607
- Дідро Д. 98–101
- Дмитренко В. І. 290, 292, 364, 396, 405, 419, 420
- Довгань К. 558
- Доде А. 102
- Доленго М. 315–317, 321, 581
- Домонтович В. *див.* Петров В.
- Донченко В.Г. 247
- Дорошкевич О. 181–183, 431
- Дробот. І. 354
- Дрозд В. (490)
- Дуб К.С. 349, 381, 398, 426, 427, 486, 559, 646
- Дубинський Г. 657, 658
- Дудка Л. 573
- Дукина Н. М. 619
- Дюамель Ж. 135, 136, (573)
- Елисаветский Б. 157, 451, (589, 590)
- Епік Г. (302)
- Ефимов В. 640
- Єфімова Г. І. 673
- Єфремов П. 311, 312, 437
- Єфремов С. 343
- Жадько В. О. 642–644, 663, 664
- Журба С. С. 537, 538
- Заверталюк Н. І. 560
- Загайна Н. В. 674
- Загарук О. 494
- Задворна К.В. 430
- Заремба В. 637
- Заславський Д. 97
- Звичайна О. 453, 647
- Зеров М. 54, 94, (174, 177, 178, 314)
- Зозуля О. 613
- Іваничук Р. (499)
- Іванченко М. (481, 488)
- Істраті П. (152, 661)
- Калініченко О. В. 355, 365, 375, 432, 434
- Камю А. (406, 541, 547, 554)
- Каніболоцька Л. С. 552
- Капленко О. 388
- Кароль С. *див.* Хвильовий М.
- Кемпбелл Д. (404)
- Килимник О. 206
- Кислий Ф. С. 264
- Кіркегард С. (406)
- Кобець О. 613
- Коваленко Б. 318
- Коваленко Т. 613
- Коваленко-Плужник Г. 613
- Коваль В. К. 215
- Ковальчук О. 348, 531
- Когут Г. С. 497
- Козир О. В. 377
- Козловський Б. (608)
- Кокошко Ю. 303
- Колесник П. (191), 192, 325
- Коломієць Л. В. 336, 338, 339, 346, 459, 461, 569
- Колп В. 350, 362, 544
- Колядинська Т. 302

- Кононенко П.П. 248
 Конончук М. М. 78
 Корж В. 648
 Корольова А. В. 366
 Косарик-Коваленко Д. 191
 Косенко Н. Є. 101
 Косинка Г. 81, 97, 170, (657, 659)
 Костенко В. Г. 484
 Костенко Х. 374
 Костюк Г. 15, 195, 254, 620, 668
 Котик І. 390
 Коцюк В. Є. 19, 66, 233
 Кочур Г. 564
 Кравців С. 606
 Кравченко О.Л. 295
 Кравченко-Русів А. 649
 Крячок М. І. 274
 Кудря Г. М. 23, 27, 286, 351, 367,
 376, 378, 469, 470, 540, 545, 553
 Кузьменко В. І. 265
 Кузякіна Н. Б. 216
 Куліш В. 613, 621
 Куліш М. Г. 599
 Куриленко І. А. 493, 495, 503, 533
- Лавріненко Ю. 59, 197, 198, 275
 Лакиза І. 593
 Лакиза П. 445, 446
 Ласаль Ф. (103)
 Ласло-Куцюк М. 328, 329, 456
 Ле І. (657)
 Лебідь А. 50, 184, 665
 Лебідь Я. 613
 Левінець П. 279
 Левоненко А. 240
 Лейтес А. 157, 667
 Лепьохін Є. О. 406, 541, 547, 554
 Лещенко О. 26, 299, 508
- Лисенко Н. 173
 Литвин М. 638
 Лілік О. 505
 Лісовий П. 440
 Логвиненко Н. 269
 Лосенко О. О. 487
 Лу-Сюн 137
 Луцкая М. (522)
 Луцький Ю. (522)
 Луцій С. І. 363, 383, 407, 465,
 466, 471, 472, 475, 509, 525
 Любченко А. (189, 190), 613
- Мазуренко І. В. 243, 245, 296
 Майський І. 103
 Мальро А. 138
 Маляр П. 61, 211
 Марець О. 650
 Маруськ Т. 262
 Масленко Л. 145
 Матвієнко Т. 651
 Матюшенко А. 457
 Мафтин Н. В. 428, 429
 Махно Н. (559)
 Меженко Ю. 602
 Мельник В. О. 20, 70, 167, 174,
 177, 221, 222, 224–227, 229, 234–
 236, 238, 239, 242, 334, 342, 347,
 389, 458, 460, 550, 661
 Меріме П. 104, (605, 606)
 Михайленко І. 515
 Михайлець Г. 597
 Михайлин І. Л. 368
 Михайличенко Г. (488)
 Михайловська Н. 352
 Міхно О. 300
 Міщенко Л. Г. 536
 Міщенко О. 511

- Мовчан Е. 166–168
 Мовчан Р. В. 17, 64, 69, 171, 172, 176, 219, 373, 399, 421, 483, 555, 567, 571
 Могилянський М. 448
 Модестова Н. О. 100
 Монахова Н. 369, 389, 528
 Мопассан Г. де 105–117, (473, 497, 500, 512, 561, 607–609)
 Моріц З. 139
 Мороз-Стрілець Т. 613, 622–626
 Мотузка М. 322
 Музичка А. 324
 Мусієнко О. Г. 232
 Мялковська Л. М. 356–358, 370, 379, 464, 476
- Наєнко** М. 392
 Назаренко І. О. 498, 504
 Неділько В. Я. 249
 Нестелеєв М. А. 416
 Нечипоренко С. В. 487
 Нечуй-Левицький І. 147, (150, 151)
 Ніковський А. 124, 438
- Овчаренко** М. І. 565
 Олелько 596
 Олійник Н. П. 486
 Онацький Є. 199
 Оришака Ю. М. 359
 Оришкевич І. 595
 Осьмачка Т. 170, (287, 314), 613, 627, 628
 Откович К. 535
 Очеретянко С. 652
- Павленко** П. А. 118
 Павличко С. Д. 360, 389
 Павловська В. П. 215
 Панч П. (386)
 Панченко М. 43
 Пастух Т. В. 467
 Пашерстник А. 587
 Пащенко В. 220
 Петров В. 244, 389, (546)
 Петровський О. 206
 Печарський А. 423, 424
 Пилинська М. 46
 Пилипчук Т. 361
 Підгайний Л. 583
 Підмогильний В. П. 1–180, (181–675)
 Пізнюк Л. 478
 Плужник Є. 143–145, (323, 363, 612), 653
 Поліщук В. (173), 313
 Полторацький О. 604, 608
 Пронкевич О. В. 526
 Просалова В. А. 435
 Протасова Г. В. 417
 Проценко Л. А. 635
 Пшеничний Ю. 270, 298, 301, 613
- Рибалко** Ю. 546
 Рижов В. 304
 Рильський М. 50, (148), 184, (314), 665
 Родзевич А. 611
 Родзевич С. 90, 93, 561–563, 603, 604
 Романенко О. В. 481, 488
 Романченко Т. (179)
 Ромен Ж. 119

- Савченко С. 600
 Савченко Я. 441
 Сайко М. 191
 Салієнко М. 516
 Самусь М. 579
 Сеник Л. П. 344
 Сидоренко О. І. 332
 Сингаївський М. 223
 Сковорода Г. С. (407)
 Скопненко О. І. 297
 Слабошписький М. 287, 335, 384
 Славутич Я. 522–524
 Слюсар А. 513
 Смолич Ю. К. 323, 613, 629–632
 Сорока М. 371
 Ставицька Л. О. 337, 474
 Стадніченко О. О. 382
 Сталін І.В. (613)
 Станиславський М. 612
 Старченко В. 654
 Степняк М. 447
 Стріха М. 575
 Сущенко Ю. 204, 213, 214, 217, 218, 241, 251–253, 613
- Табачник Д. В. 332
 Талалай Л. 258
 Тарнавський М. 391, 392, 462, 543, 675
 Тарнавський О. 592
 Теребей А. В. 512
 Терещенко В. 386
 Терещенко М. (657)
 Тимків Н. 496
 Тимошенко Б. 267
 Тишакова К. І. 514
 Ткаченко Г. 191
 Ткачук М. П. 408
- Трилiс В. Г. 391
 Троцький Л. (568)
 Тургенєв І. 120
- Українка Л. (532)
 Унамуно М. де (526)
- Федоренко Є. В. 61, 77, 211, 254
 Філатова О. 409, 510, 512
 Філінюк Ю. А. 499
 Фоменко В. 397
 Фор П. 121
 Франко І. (565)
 Франс А. 122–131, 140, (562, 569, 610, 611)
 Фролова К. П. 18, 228
- Хамедова О. А. 435
 Харлан О. Д. 393, 410, 411, 414
 Хвильовий М. Г. (364, 371, 386, 387, 488, 494), 549
 Хвиля А. 556, 557
 Хізова Ю. І. 291
 Хланьова Т. 372
 Худзей І. М. 565
 Хуторян А. 586
- Цимбалюк Т. В. 297
 Цюп'як І. К. 387
- Чабан М. 175, 178, 179, 230, 246, 250, 255, 256, 302, 304, 341, 551, 568, 570, 572, 574, 613, 614, 633, 636, 639, 645, 646, 648, 649, 651, 654, 655, 662, 672
 Чапленко В. 634
 Червінська К. (177)
 Череватенко Л. 72, 433

- Черкашин О. І. 669.
 Чернова-Животко О. 455
 Чернява І. (428, 429)
 Чернявський М. (510)
 Чехов А. 141
 Чирков Н. 193
 Чумак І. 444
 Чумак М. М. 422
- Шамрай А.** 319
Шаповал Ю. 231
Шапошникова І. 489
Шахова К.О. 117
Шевельов Ю. 353, 389, 454, (469),
 519–521
Шевченко С. В. 294
Шевчук В. 168, 237, 330–333, 340,
 389
Шекспір В. (570, 572, 574)
Шерех Ю. *див.* Шевельов Ю.
Шестерня Б. 314
Шкляр А. 278, 655, 656
Шкурупій Г. (377)
Шульц Б. (393, 411)
- Щітка Л.** 468
Щоголева В. В. 291
- Юноша В.** *див.* Єфремов П.
- Якубовський Ф.** 310, 320, 323,
 439, 585, 594
Якубський Б. 603
Яновський Ю. (154, 323)
Яременко В. 77, 254, 271
Ярошевська Л. 477, 482
Яшек М. 667
Яшина Л. І. 490.
- Horbatsch A. H.** 158, 159
Kovalenko O. 165
Luckyj G. 160, 161, 164
Luckyj M. 160, 161
Nazaruk B. 307
Shevchuk V. 306
Slez V. 162
Tarnawsky M. 163, 305, 309
Tkach Y. 164

ПОКАЖЧИК ТВОРІВ В. ПІДМОГИЛЬНОГО

Без стерна (стаття) 148

В епідемічному бараці (оповідання) 2, 6, 9, 12, 14, 17, 20, 31, 87, 158, 164

Важке питання (оповідання) 1, 71

Ваня (оповідання) 1, 17, 19, 20, 28, 66, 163, (426–430)

Військовий літун (оповідання) 6, 9, 12, 17, 20, 24, 40, 49, 87, (431, 577, 578)

Гайдамака (оповідання) 1, 17, 19, 20, 24, 28, 79, 87

Дід Яким (оповідання) 1, 17, 20, 43–46

Дніпро (повість) 42, 75

Добрий бог (оповідання) 1, 17, 20, 85, (432)

З життя будинку № 29 (оповідання) 19, 20, 56, 72, (433)

За день (оповідання) 19, 69, 87

Іван Босий (оповідання) 4, 19, 20, 37, 38, 57–62, 70, 77, 80, 87, 159, 162, (434, 435)

Іван Левицький-Нечуй (стаття) 150, 151

Ідуть (оповідання) 4, 30

Історія пані Ївги (оповідання) 6, 9, 12, 17, 19, 20, 22, 24, 41, 50, 53, 63, 77, 80, 83, 87

Комуніст (оповідання) 34, 74

Місто (роман) 10, 11, 15, 17, 20–27, 54, 78, 81, 83, 86, 157, 168, (305), 331, 340, (436–514, 579–590)

На іменинах (оповідання) 1, 20

На селі (оповідання) 1, 17, 20

На степах (уривок) *див.* Дніпро

Невеличка драма (роман) 16, 18, 20, 55, 73, 82, 160, (389, 469–471, 475, 483, 492, 503, 509, 515–535, 591, 592)

Остап Шаптала (повість) 3, 18, 19, 33, 82, (536–542)

Отаман Кремнюк (оповідання) 4

Панайт Істраті в Києві (стаття) 152

Перед наступом (оповідання) 4, 84

Повість без назви 18, 20, 64, (543–547)

Повстанці (цикл оповідань) 4, 14, 19, 30, 35, 70, (169, 548–550)

Пожежа (оповідання) 4

Працею та знанням (нарис) 142, 156

Проблема хліба (оповідання) 4, 6, 9, 12, 14, 17, 20, 24, 36, 65, 77, 80, 161, 165, (405, 551, 552, 593–595)

Пророк (оповідання) 1, 76

П'ятдесят верстов (оповідання) 9, 12, 17, 19, 24, 87

Син (оповідання) 5, 7, 9, 12–14, 17, 20, 24, 39, 87, 167, (405)

Смерть (етюд) 9, (553)

Собака (оповідання) 6, 9, 12, 14, 17, 20, 24, 32, (405, 554)

Сонце сходить (оповідання) 9, 12, 14, 17, 20, 24, 48, 68

Старець (оповідання) 1, 17, 20, 24, 29, 51, 52, (555)

Третя революція (цикл нарисів) 8, 9, 12, 14, 17, 20, 24, 47, 67, 166, (556–560, 597–599)

У штабі (оповідання) 4, 30

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
Мельників Р. ВАЛЕР'ЯН ПІДМОГИЛЬНИЙ (до історії однієї повісті).....	4
1 ТВОРИ В. ПІДМОГИЛЬНОГО	11
1.1 ПРОЗА.....	11
1.2 ПЕРЕКЛАДИ.....	16
1.3 ІНШІ ТВОРИ.....	20
1.4 ТВОРИ В. ПІДМОГИЛЬНОГО У ПЕРЕКЛАДАХ ІНШИМИ МОВАМИ	21
1.5 ЛИСТИ.....	22
2 ЛІТЕРАТУРА ПРО ЖИТТЯ І ТВОРЧИСТЬ В. ПІДМОГИЛЬНОГО	23
2.1 ЗАГАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ.....	23
2.2 ЛІТЕРАТУРНА ТВОРЧИСТЬ В. ПІДМОГИЛЬНОГО	34
2.2.1 Окремі твори	45
2.3 ПЕРЕКЛАДАЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В. ПІДМОГИЛЬНОГО	58
2.4 РЕЦЕНЗІЇ НА ТВОРИ В. ПІДМОГИЛЬНОГО	59
3 СПОГАДИ ПРО В. ПІДМОГИЛЬНОГО	63
4 УВІЧНЕННЯ ПАМ'ЯТІ В. ПІДМОГИЛЬНОГО	65
5 В. ПІДМОГИЛЬНИЙ У ХУДОЖНІХ ТВОРАХ	66
6 ФОТОГРАФІЇ, ШАРЖІ	67
7 БІБЛІОГРАФІЧНІ МАТЕРІАЛИ.....	68
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК.....	69
ПОКАЖЧИК ТВОРІВ В. ПІДМОГИЛЬНОГО	75

